

СТИМУЛЮВАТИ
ТРЕБА ІВАНА,
А НЕ ДЖОНА

стор.

4

ЗЕМЛЯ
ТРИВОГИ
ТА НАДІЇ

стор.

8

СЕРДИТЕ,
БО ВИРОБНИЦТВО
ЗАКРИТЕ

стор.

10

ГАЗЕТА ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

ЗАСНОВАНА В 1990 РОЦІ

www.ukurier.gov.ua

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

П'ЯТНИЦЯ, 25 ЛЮТОГО 2011 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№36 (4434)

ЦИТАТА ДНЯ

АНДЕРС ФОГ РАСМУССЕН:

Генсек НАТО про взаємодію з нашою державою стор.2

«Україна відіграє
важливу роль у
євроатлантичній
архітектурі
безпеки.
Ми високо
цінуємо наше
партнерство».

Запитай у Президента

ПРОЕКТ. Сьогодні, в день річниці інавгурації, Президент Віктор Янукович візьме участь у телепроекті «Розмова з країною». Протягом трьох годин, починаючи з 11.00, в прямому ефірі провідних телеканалів глава держави відповідатиме на запитання громадян.

На базі ВАТ «Укртелеком» працює контакт-центр, який приймає запитання. Дзвінки до контакт-центру безкоштовні. Його телефон:

0-800-50-2011

Надіслати свої запитання можна також через Інтернет. Їх приймають за допомогою власних інтернет-ресурсів партнери телепроекту — інформагентства «УНІАН» та «Інтерфакс-Україна».

Усі запитання з контакт-центру, а також ті, що надійдуть через Інтернет, у подальшому будуть проаналізовані, по кожному запитанню буде надано відповідь.

ЦИФРА ДНЯ

9 млрд грн

На такому рівні зафіксоване зростання депозитів фізичних осіб з початку року

Звідки родом «Лісова пісня»

ДАТА. Сьогодні — 140 років від дня народження Лесі Українки

ФОТО РНЛ

Віктор ШПАК,
«Урядовий кур'єр»

Кожному з нас нібито добре відоме ім'я поетеси, якій судилося стати в один ряд зі світочами українського народу — Тарасом Шевченком та Іваном Франком. От лише чим більше знайомишся з біографією і творчістю Лесі, тим краще розумієш, як мало про неї відомо.

Усі знають, що Леся Українка народилася на Волині. Однак при цьому слід обов'язково пам'ятати, що йдеться про територію колишньої Волинської губернії, землі якої тепер належать до Житомирської, Волинської, Рівненської та частково до Київської і Вінницької областей. А мала батьківщина великої поетеси — місто Новоград-Волинський, що підтверджується не лише спогадами Лесиної матері, а і беззаперечним документом — записом у метричній книзі, яка нині зберігається у Державному архіві Житомирської області.

Тим часом, як свідчить у своїх спогадах найдостовірніший біограф великої поетеси — її рідна сестра Ольга Косач-Кривинюк, «звягельський період свого життя Леся згадувала завжди як щось найпрекрасніше». До 1795 року Новоград-Волинський називався Звягелем, але Катерина II, яка вирішила перетворити його в рядовий губерньський центр Російської імперії, повеліла йменувати древнє українське місто Новим Градом. Усі три будинки, в яких мешкали Косачі під час перебування у Новограді-Волинському, збереглися.

«Я в серці маю те, що не вмирає...»

стор. 11

На лікарняний — краще з понеділка?

ГОСТРА ТЕМА. Зараз людей турбує одне запитання: заплатять чи ні?

Любомира КОВАЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

Що хворіти погано, знає кожен. Коли щось болить, ніщо не тішить: ні улюблений фільм, ні смачна їжа, ні посиленна увага коханої людини. Та з недавніх пір хворіти стало ще й... ду-

же складно. Отримати лікарняний листок чи виплату за ним з 1 січня цього року після запровадження єдиного соціального внеску для багатьох наших співвітчизників є великою проблемою. Нагадаємо, відповідно до закону про єдиний соціальний внесок працівники

перші 5 днів лікарняного. З шостого дня допомогу виплачує Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

Днями почула від колеги сумну історію, що його дружині-педагогу відмовилися видавати лікарняний листок. Мовляв, ледь не зубами виривала... Столицею активно

поширюються чутки, що нібито дільничні терапевти отримали вказівку не видавати листки з тимчасової непрацездатності саме тим, хто «сіє розумне, добре, вічне».

Із запитанням, чи це справді так, звернулася до столичного педагога з понад двадцятирічним

стажем Світлани Леонідівни. Вчителі, справді віддані своїй професії, зауважила вона, взагалі намагаються не хворіти. Адже розуміють, що дні їхньої тимчасової непрацездатності — це прогалини в знаннях учнів.

стор. 5

На контролі
«Урядового кур'єра»

КУРСИ ВАЛЮТ/ БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України з 24 лютого 2011 року

USD 793.2700
за 100 доларів США

EUR 1089.2390
за 100 євро

RUB 2.7087
за 10 рублів

/ AU 111156.96

AG 2640.80

PT 143105.91

PD 64572.18
за 10 трійських унцій

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Партнерство з НАТО не припиниться

ПЕРЕГОВОРИ. Головним підсумком візиту Андерса Фогга Расмуссена до Києва стало проголошене бажання продовжувати плідні відносини

Катерина МАЦЕГОРА,
«Урядовий кур'єр»

Власне, на цьому наголошував під час спільної прес-конференції з Генсеком Північноатлантичного альянсу Президент Віктор Янукович. «Ми домовилися і надалі підтримувати активний політичний діалог та розвивати практичне співробітництво України з НАТО. Ми продовжимо реалізацію усіх чинних проектів та програм. Увага буде приділена ефективному використанню існуючих інструментів та форматів співпраці», — розставив акценти глава держави.

Розвинемо те, що є

За словами Президента, йдеться насамперед про діяльність Комісії Україна—НАТО, реалізацію Річних національних програм співробітництва з Альянсом, роботу спільних робочих груп.

Віктор Янукович також висловив вдячність за готовність НАТО продовжувати надання експертної та ресурсної допомоги для проведення всеохоплюючих реформ в Україні. З українського боку було підтверджено бажання взаємодіяти з Альянсом у рамках миротворчих операцій.

За словами глави держави, сторони також обговорили можливості співпраці у протидії традиційним та новим безпековим викликам і загрозам, приділили увагу також невійськовим аспектам співробітництва (в тому числі — подоланню наслідків надзвичайних ситуацій).

Йшлося і про демократію в нашій країні. «Ми з паном Генсеком багато часу приділили обговоренню питань демократії, свободи слова. Безумовно, я хотів би зазначити: чудово, що НАТО підтримує суверенітет, незалежність України, її територіальну цілісність і демократичний розвиток», — підкреслив Віктор Янукович.

Безпека одна на всіх

Ми позитивно оцінюємо намір Альянсу посилити співробітництво з партнерами, який висловлено в новій Стратегічній концепції НАТО. «Як особливий партнер Україна готова брати активну участь у розбудові та посиленні партнерства Альянсу», — заявив Президент, відзначивши у цьому контексті відновлення співробітництва Альянсу з Росією.

Глава держави наголосив: попри спільну думку сторін, що конструктивне

Віктор Янукович — Генсеку НАТО: у нас є спільні інтереси

партнерство України з НАТО є вагомим фактором міжнародної та регіональної стабільності і безпеки, у його подальшому розвитку ми виходитимемо з наших національних інтересів. Та при цьому враховуватимемо інтереси НАТО і потреби зміцнення загальноєвропейської безпеки та стабільності.

Обмінявшись думками про міжнародну безпеку

ситуацію, сторони зійшлися на актуальності активної та цілеспрямованої взаємодії. За словами Віктора Януковича, Україна вважає своїм обов'язком робити внесок у цю співпрацю.

Нас цікавить ПРО

Україна, як і раніше, є активним учасником миротворчих операцій, у тому

числі й під проводом НАТО. «Ми поділяємо думку, що безпека має бути неподільною і треба спільно шукати відповіді на глобальні і регіональні виклики», — зазначив під час спільної прес-конференції після зустрічі з Генсеком НАТО міністр закордонних справ Костянтин Грищенко.

У свою чергу Андерс Фогг Расмуссен підкреслив, що

наша країна є великою державою і відіграє дуже важливу роль у євроатлантичній архітектурі безпеки. «Ми високо цінуємо наше партнерство з Україною», — зауважив він.

Відтак Альянс готовий надавати Україні допомогу у проведенні оборонної реформи, якщо у нас виникне відповідне бажання. НАТО також готова до співпраці у напрямках енергетичної безпеки, кібербезпеки та безпеки на морі.

Подякувавши за внесок у миротворчі операції під проводом НАТО, Генсек запропонував Україні вивчити питання щодо можливості додатково направити до Афганістану інструкторів. За його словами, в цій країні безпекові повноваження поступово передаватимуться місцевим силам, однак для цього необхідно підготувати більше спеціалістів.

Генеральний секретар Північноатлантичного альянсу також розповів про можливість започаткування експертних консультацій щодо внеску України в систему протиракетної оборони НАТО. Він повідомив, що Україна зацікавлена у такій співпраці та нагадав: Альянс запрошує до співпраці з цього питання Росію та інших партнерів по євроатлантичному регіону.

Чекаємо на скраплений газ

ВІДНОСИНИ. Україна і Азербайджан мають намір активізувати двостороннє співробітництво

Про це заявив Прем'єр-міністр Микола Азаров під час зустрічі з міністром закордонних справ Азербайджанської Республіки Ельмаром Мамедьяровим. «Відносини між нашими країнами розвиваються дуже інтенсивно і мають велике майбутнє. Ми зацікавлені, щоб ті домовленості, які були досягнуті у ході візиту Президента Азербайджану до України і роботи спільної Міжурядової

комісії з питань економічного співробітництва були реалізовані. Важливим кроком стане організація в Баку дев'ятого засідання комісії, яке ми пропонуємо провести у квітні-травні, тобто до візиту нашого Президента в Азербайджан, аби ми могли підготувати конкретні пропозиції і конкретні рішення», — підкреслив глава уряду. У свою чергу Ельмар Мамедьяров запропонував у рамках засідання спіль-

ної Міжурядової комісії організувати українсько-азербайджанський бізнес-форум.

Україна зацікавлена в участі «Нафтогазу» у розвідці вуглеводнів на перспективних азербайджанських ділянках.

Прем'єр-міністр також зазначив, що Україна зацікавлена у реалізації спільних інвестиційних проектів. Зокрема, у бу-

дівництві на Чорноморському узбережжі України нового нафтопереробного комплексу для гли-

бокої переробки азербайджанської нафти. Ми також розраховуємо на поставки азербайджанського скрапленого газу:

вже ведуться роботи з підготовки ТЕО для будівництва біля Одеси терміналу за перевантаження цього палива. Крім того, Україна зацікавлена в участі «Нафтогазу» у розвідці вуглеводнів на перспективних азербайджанських ділянках, повідомляє департамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату КМУ.

Також Микола Азаров запропонував Азербайджану взяти участь у роз-

витку транспортного сполучення «Вікінг» у напрямку Кавказу і Середньої Азії. «У разі приєднання до угоди Азербайджан міг би взяти участь у цьому проекті з метою подальшого можливого продовження маршруту на Казахстан, Туркменістан та інші країни регіону», — підкреслив Микола Азаров, додавши: цей проект відкритий для участі, і відповідні пропозиції перебувають у Міністерстві транспорту Азербайджану.

Пріоритет — турбота про ветеранів

ЗУСТРІЧ. Прем'єр-міністр Микола Азаров узяв участь в урочистій зустрічі з ветеранами війни, Збройних сил та військовослужбовцями, присвяченій Дню захисника Вітчизни, яка пройшла у Колонній залі Київської міської державної адміністрації.

Глава уряду підкреслив, що турбота про ветеранів є пріоритетом для влади. «І Президент, і уряд роблять все для того, щоб життя в нашій країні стало кращим, і воно буде кращим. А турбуватися про ветеранів, нинішніх воїнів — тих, хто, ризикуючи своїм життям, здоров'ям, захищав нашу Батьківщину і готовий захищати її тепер, — будемо завжди, поки ми живі. І це буде для нас головним обов'язком», — наголосив Микола Азаров.

Глава уряду побажав ветеранам здоров'я, довгих років життя, бадьорості, оптимізму, добра і благополуччя та вручив державні нагороди і Почесні грамоти Кабінету Міністрів, повідомляє департамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату КМУ.

Соціальний хліб з держрезерву

СИТУАЦІЯ. Днями уряд ухвалив постанову «Деякі питання використання зерна державного резерву». Її метою є забезпечення переробки зерна державного резерву на борошно з подальшою реалізацією його державним хлібопекарським підприємствам, визначеним Мінекономрозвитку і торгівлі, що запобігатиме здорожчання борошна, хліба та хлібобулочних виробів. Одержувачем зерна державного резерву визначено державні підприємства системи державного матеріального резерву, повідомляє прес-служба відомства.

Передбачається насичення внутрішнього ринку борошном та хлібом масових сортів вжитку для стабілізації цінової ситуації; реалізацію зерна держрезерву за цінами, що враховують витрати на закупівлю зерна та його зберігання; реалізацію зерна виключно для його переробки державними підприємствами, що збільшить податкові надходження до держбюджету; реалізацію борошна підприємствам, визначеним профільним міністерством.

Співчуття Естонії та Новій Зеландії

СКОРБОТА. Президент Віктор Янукович висловив співчуття Президенту Естонської Республіки Тоомасу Хендріку Ільвесу у зв'язку з пожежею в місті Хаапсалю, що призвела до загибелі дітей.

«Від імені народу України та від себе особисто висловлюю глибокі співчуття естонському народові та рідним загиблих, а також прошу передати побажання скоршого одужання потерпілим», — йдеться у телеграмі глави Української держави.

Віктор Янукович висловив співчуття Генерал-губернатору Нової Зеландії Ананду Сат'янанду у зв'язку з землетрусом на півдні країни, що спричинив численні людські жертви та руйнування. «Із великим сумом в Україні сприйняли звістку про численні жертви та руйнування, спричинені землетрусом на півдні Нової Зеландії. Щиро співчуваємо дружньому новозеландському народові та поділяємо біль тих, хто постраждав внаслідок цієї природної катастрофи», — передає слова Президента його прес-служба.

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Компроміс не зачіпатиме національних інтересів

МЕТА. Збільшення квот на експорт — один з ключових аспектів переговорів про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС

Прем'єр-міністр Микола Азаров обговорив з депутатами Європарламенту створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС та перебіг переговорів щодо цього питання.

Текст самої Угоди про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС практично готовий на 90%. «Залишилося узгодити позиції, пов'язані з експортом до ЄС продукції аграрного комплексу, реалізації права українських підприємств надавати послуги, зокрема на автоперевезення. І залишилося кілька невеликих спірних питань щодо географічних назв, інструментів захисту ринку, що не є суттєвим чинником», — заявив Микола Азаров.

Найбільше Україну турбує позиція ЄС щодо квотного принципу поставок української агропродукції на ринок Євросоюзу: «Ця позиція нам незрозуміла, оскільки для нас такий експорт, зокрема пшениці, ячменю, м'яса, інших товарів — це важлива складова українського експорту, яка могла хоча б частково компенсувати негативне saldo нашого торговельного балансу між ЄС та Україною».

Тобто ЄС хоче передбачити для України досить

жорсткі квоти. Вони по суті мають заборонний характер. Наприклад, квота на пшеницю встановлена в обсязі 20 тис. тонн. Це при тому, що Україна експортує близько 10 — 15 млн тонн щороку. Квота на м'ясо, птицю — 1 тис. тонн. Якщо перевести це на частку такої продукції на ринку ЄС, то це незначна частина відсотка.

За словами Миколи Азарова, зараз сторони намагаються знайти компромісне рішення цих спірних питань, повідомляє департамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату Кабміну.

З боку Європарламенту на зустрічі були присутні: член Комітету парламентського співробітництва Україна — ЄС Марек Сівець, заступник голови групи Прогресивного Альянсу соціалістів та демократів у Європарламенті Адріан Северін, заступник голови групи Прогресивного Альянсу соціалістів та демократів у Європарламенті Ханнес Свобода і лідер Союзу демократичних лівих сил (Польща) Гжегош Наперальські.

А на початок березня заплановано робочий візит першого віце-прем'єр-міністра — міністра економічного розвитку і торгівлі

Андрія Клюєва до Брюсселя. Його метою є донесення української позиції в сфері агропромислового комплексу у рамках переговорів про підписання угоди щодо зони вільної торгівлі з Європейським Союзом.

Микола Азаров пояснив, що позиція України ґрунтується на встановленні компромісного рішення щодо квот на експорт продукції на європейські ринки. Оскільки запропоновані квоти є надзвичайно малою часткою для України як аграрної країни на європейському ринку, тим паче, коли у світі спостерігається тенденція продовольчого дефіциту та зростання цін на продукти.

Микола Азаров запропонував як варіант збільшення квот на аграрну продукцію: «Наприклад, по пшениці встановлюємо 200 тис., через два роки збільшимо до 300 тис., через п'ять — до 400, через десять років встановлюємо мільйон».

«Україна зробила все, що від неї залежало, для прискорення підписання угоди щодо зони вільної торгівлі з Європейським Союзом. Зокрема і на нещодавньому саміті Вишegradської четвірки», — резюмував глава уряду.

У ході безпосереднього діалогу з Гжегошем Наперальським Микола Азаров наголосив на посиленні двосторонніх українсько-польських відносин, зокрема щодо реалізації конкретних завдань на противагу минулим декларативним намірам.

Україна й Польща мають можливості спільної реалізації великих економічних проєктів. Цікавим для Миколи Азарова є досвід економічної політики Польщі, яка з кризи вийшла з мінімальними затратами.

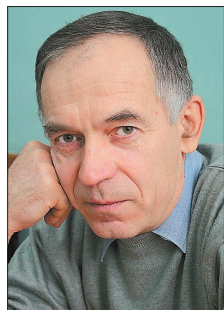
У свою чергу Гжегош Наперальський наголосив на підтримці України як одного із стратегічних партнерів Польщі на шляху її інтеграції до ЄС та виходу на європейський ринок.

Водночас у двосторонніх відносинах і з Росією, і з ЄС є чимало питань, які потребують ґрунтовного розгляду, тож у переговорному процесі рішення даються нелегко. Причиною чого, як зазначив Микола Азаров, є відстоювання Україною своїх національних інтересів. «І на жаль, і там, і тут вважають, що з нами можна розмовляти з позиції сильнішого партнера», — зауважив він, додавши, що Україна є прихильником компромісу.

ПРОШУ СЛОВА!

Чи потрібно співаку чути слухача

Микола ПЕТРУШЕНКО,
«Урядовий кур'єр»

На радіо артист естради пишномовно говорив багато і правильно про покликання митця. Водночас нарікав на слухачів, що обділяють увагою його братів по цеху, яких він підносить до зіркових вершин. Як і годиться, монолог перервали піснею у його виконанні. Оскільки передача йшла в прямому ефірі, слухачів запрошували до діалогу.

— Чому ви не так привабливо співаєте, як говорите? — запитала перша слухачка. — Пісня у вашому виконанні це пародія на здоровий глузд. Хочеться заткнути вуха і втікати від того вереску світ за очі. Жаж, а не мистецтво.

— Що ви відповісте? — після тривалої паузи запитала ведуча. — Закажу, — перейшов на звичний для нього жаргон співак. Так слухач міркувати не може.

Ще й як може! Адже скільки лунає з ефіру низькопробних пісенок-одноденків, які не радують людей, не підносять духу, а викликають роздратування і бажання запустити в радіоприймач, який нічим не завинив, чимось важким. Пісні у виконанні гостя радіо теж з тієї серії. На жаль, він самочинно визнав себе зіркою, якою всі мають захоплюватися. Ота самозалюбленість, небажання чути інших, зашореність у сприйнятті світу не дає змоги йому чути інших. І таких зірок, які «не гріють», на жаль, на нашій естраді чимало. Вони щось кричать, б'ють у барабани, кривляються, але нічого, крім приниження мистецтва, суспільству не несуть. Кажуть, що тепер йдеться не про творчу роботу, а про вміння виживати в індустрії естради. На догоду невідомо чим інтересам вони опускаються до тваринних інстинктів, які видають за найсучасніший крик моди. При цьому прагнуть, щоб і слухач опустився до рівня недоучених, позбавлених смаку виконавців.

Цього, на щастя, не буде. І добре, дуже добре, що в діалозі слухачі не лукавлять, а доброзичливо говорять правду про враження від почутого. При цьому, коли співак бажає, щоб його чули слухачі, останні сподіваються, що їх теж чутимуть.

Своїх не залишаємо

Оксана ГОЛОВКО,
«Урядовий кур'єр»

ЕВАКУАЦІЯ. В ніч з середи на четвер спецрейсом з Тріполі на батьківщину повернулися перші українці. На борту військово-транспортного Іл-76, окрім 138 наших співвітчизників, були одинадцять поляків, десять азербайджанців, кілька громадян інших країн. Ще 21 українець скористався допомогою російських рятувальників.

Пороми майже панацея для тих, хто бажає залишити Лівію

Нині у буремній Лівії перебуває понад 2,5 тисячі наших громадян. Частина з них, як відомо, фахівці-медики, які свідомо залишаються в місцях, де потрібна їхня професійна допомога. Багато хто просто не має змоги вільно пересуватися країною, аби дістатися аеропорту. За таких умов прийнятними будуть будь-які способи евакуації. Скажімо, тим, хто перебуває у контрольованому повстанцями Бенгазі, найкраще скористатися морським шляхом.

Домовленість щодо евакуації наших громадян грецькими, турецькими та російськими поромами, які цього тижня прибуватимуть у лівійські порти, вже є, зазначив перший віце-прем'єр-міністр — міністр економічного розвитку і торгівлі Андрій Клюєв, який є головою робочої групи з оперативного вирішення питань щодо забезпечення безпеки громадян України на території держав Північної Африки і Близького Сходу.

Він також наголосив, що офіційні представники нашої держави, співробітники Кабміну та провідних міністерств тісно співпрацюють з представниками інших країн, аби забезпечити наших громадян. А виручаючи з біди інших, наша держава сподівається: партнери зроблять аналогічні кроки щодо українців.

Літак для онука Президента

ВИСТАВКА. 14-літній майстер з Хмельниччини пообіцяв власноруч виготовити радіокеровану модель

Віктор Янукович упевнений: нинішні українські діти в майбутньому гідно розбудуватимуть державу. У цьому він переконався під час відвідування першої Всеукраїнської виставки дитячої творчості «Країна юних майстрів», що проходить у Київському палаці дітей та юнацтва. Такі прекрасні результати творчості свідчать про те, що Україна

має майбутнє, зазначив глава держави.

Президент також висловив подяку учителям, які навчають українських дітей мистецтва, прищеплюють любов до своєї справи та рідної землі.

Глава держави зазначив, що в Україні сьогодні функціонують близько півтори тисячі закладів, в яких діти та молодь можуть займатися у позаш-

кільний час. Такий творчості віддають перевагу майже 1,3 млн дітей.

«Це ціла армія людей творчих, здатних вести за собою майже все молоде покоління. І це чудово», — підкреслив Віктор Янукович і побажав талановитим українським дітям успіху на цьому шляху.

Під час огляду експозиції до Президента звернувся 14-річний хлопчик з

Хмельниччини Дмитро Букшань з пропозицією зробити для його онука модель радіокерованого пілотажного літака «Катана», на що глава держави з радістю погодився.

У експозиційній залі Київського палацу дітей та юнацтва розміщені роботи близько 500 переможців і лауреатів міжнародних, всеукраїнських конкурсів, олімпіад, фестивалів та змагань. Їх вихованці позашкільних навчальних закладів з різних регіонів країни представляють відвідувачам самі. На експозиції представлені рухомі моделі техніки, вироби декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, творчий доробок членів Малої академії наук, юних натуралістів, дитячих кіно- та мультиплікаційних студій, повідомляє пресслужба глави держави.

Передбачається, що цю виставку відвідає понад п'ять тисяч школярів. За даними Міністерства освіти, загалом позашкільні навчальні заклади відвідують 36% школярів.

Ці юні конструктори вже перемогали на представницьких конкурсах

Фото Михайла МАРКІВА

Фото з сайту daylife.com

ПОДІЇ ТА КОМЕНТАРІ

ДОКУМЕНТИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ**Про уповноваження А. Ключова на підписання
Угоди про внесок між Україною
та Європейським банком реконструкції
та розвитку стосовно участі України у Фонді
Східноєвропейського партнерства
з енергоефективності та довкілля**

Уповноважити Першого віце-прем'єр-міністра України — Міністра економічного розвитку і торгівлі України КЛЮКОВА Андрія Петровича на підписання Угоди про внесок між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку стосовно участі України у Фонді Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля.

Президент України В. ЯНУКОВИЧ

м. Київ
21 лютого 2011 року
№ 74/2011–рп

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 21 лютого 2011 р. № 140–р
Київ

**Про утворення робочої групи з оперативного
вирішення питань, пов'язаних із захистом
інтересів громадян України, які перебувають
на території держав Північної Африки
і Близького Сходу**

1. У зв'язку із загостренням загальної безпекової ситуації у державах Північної Африки і Близького Сходу та з метою координації дій центральних органів виконавчої влади із здійснення у 2011 році заходів щодо забезпечення захисту інтересів громадян України, які на даний час перебувають на території зазначених держав, утворити робочу групу з оперативного вирішення питань, пов'язаних із захистом інтересів громадян України, які перебувають на території держав Північної Африки і Близького Сходу, на чолі з Першим віце-прем'єр-міністром України — Міністром економічного розвитку і торгівлі А. П. Ключовим у складі згідно з додатком.

Голові робочої групи затвердити її персональний склад та у разі потреби вносити до нього зміни, залучати до діяльності робочої групи в установленому порядку працівників центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) та забезпечити отримання у разі потреби від державних органів, підприємств установ та організацій документів і матеріалів, необхідних для провадження діяльності робочої групи.

2. Робочій групі, утвореній згідно з цим розпорядженням, інформувати щотижня до 1 квітня ц. р. Кабінет Міністрів України про результати її діяльності.

3. Визнати таким, що втратило чинність, розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2011 р. № 83 «Про утворення оперативного штабу з вирішення питань, пов'язаних із перебуванням громадян України на території Арабської Республіки Єгипет».

Прем'єр-міністр України М. АЗАРОВ

Додаток
до розпорядження Кабінету Міністрів України від
21 лютого 2011 р. № 140–р

**СКЛАД
робочої групи з оперативного вирішення питань, пов'язаних із захистом ін-
тересів громадян України, які перебувають на території держав
Північної Африки і Близького Сходу**

Перший віце-прем'єр-міністр України — Міністр економічного розвитку і торгівлі, голова робочої групи
Міністр закордонних справ, перший заступник голови робочої групи
Міністр надзвичайних ситуацій, заступник голови робочої групи
Перший заступник Міністра внутрішніх справ
Перший заступник Міністра інфраструктури
Перший заступник Міністра культури
Перший заступник Міністра оборони
Перший заступник Голови Адміністрації Держприкордонслужби
Перший заступник Голови Держмитслужби
Перший заступник Голови Служби зовнішньої розвідки
Директор Департаменту зовнішньоекономічних зв'язків та двосторонніх комісій Секретаріату Кабінету Міністрів України

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 23 лютого 2011 р. № 130
Київ

**Про внесення зміни до пункту 1
постанови Кабінету Міністрів України
від 9 жовтня 2006 р. № 1404**

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

Внести зміну до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2006 р. № 1404 «Питання попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» (Офіційний вісник України, 2006 р., № 41, ст. 2752, № 44, ст. 2946, № 51, ст. 3406; 2007 р., № 43, ст. 1715, № 53, ст. 2157, № 56, ст. 2252, № 59, ст. 2344, № 91, ст. 3336; 2008 р., № 9, ст. 220, № 63, ст. 2146, № 69, ст. 2322, № 70, ст. 2355, № 81, ст. 2737, № 90, ст. 3004, № 95, ст. 3142; 2009 р., № 5, ст. 128, № 43, ст. 1442, № 46, ст. 1550, № 52, ст. 1794, № 79, ст. 2679, № 97, ст. 3362, № 99, ст. 3423; 2010 р., № 9, ст. 462, № 39, ст. 1307, № 70, ст. 2529, № 84, ст. 2958, № 90, ст. 3180, № 91, ст. 3222, № 94, ст. 3342, № 100, ст. 3567), виклавши підпункт 3 в такій редакції:

«3) на строк не більше одного року:

періодичних видань;

Аграрним фондом об'єктів державного цінового регулювання майбутнього врожаю до державного інтервенційного фонду».

Прем'єр-міністр України М. АЗАРОВ

Міжнародне громадське об'єднання «Волинське братство» висловлює щирі співчуття одному з засновників Об'єднання Мартинуку Адаму Івановичу у зв'язку з тяжкою втратою — смертю матері **Євдокії Андріївни.**

Рада Об'єднання

Стимулювати треба Івана, а не Джона

ТЕНДЕНЦІЇ. Життя поліпшиться через два-три роки, а цьогорічна інфляція може вийти за прогнозовані межі

Віталій ЧЕПІЖКО,
«Урядовий кур'єр»

Таку думку щодо розвитку нашої економіки та інфляційних процесів висловили аналітики під час «круглого столу» «Що очікує гривню у 2011 році? Ризики девальвації». У своїх виступах компетентні фахівці окреслили можливі сценарії розвитку, які нас чекають найближчим часом. Подекуди вони здаються песимістичними. Проте аналіз ситуації свідчить, що і гірше вже не буде.

Так, президент Центру ринкових реформ Володимир Лановий переконаний, що стабільність в українській економіці залежить від інвестицій в підприємництво. За його словами, зараз спостерігається певна стабільність, і вона може бути збережена. «Нам варто було б докорінно переглянути ставлення — до виробництва, ринків, приватного сектору і передовсім до підприємництва. Без підприємництва не буде ані ринків, ані валюти, ані експортних доходів, не буде інвестицій. Підприємці роблять інвестиції», — наголосив економіст.

Він назвав дуже поганим те, що держава у 2010 році «перетягнула на себе» всі інвестиції і відрізала всіх від інвестиційних джерел. «Інвесторів має бути мільйони, а не один. Тоді це буде ринкова економіка з усіма її потребами», — резюмував експерт.

Для стимулювання розвитку України уряд має підтримувати внутрішнього виробника, а не орієнтовані на експорт підприємства. Таку думку висловив виконавчий директор Центру соціально-економічних досліджень «CASE Україна» Дмитро Боярчук. «Аби якимось чином стимулювати розвиток (України. — Ред.), треба плекати внутрішнього виробника, зробити його конкурентним, який би міг при зростанні попиту на ньому заробити і, відповідно, платити податки. На жаль, цього немає. Всі наші преференції, пріоритети і пільги йдуть на тих людей і підприємства, які орієнтуються на експорт. Кон-

Фото з сайту bigpicture.ru

3 таким інструментом ринків не завоюєш

троль за цим процесом, по суті, втрачений. Зростання економіки певною мірою орієнтується на зовнішній попит. Уряду треба встановити контроль за цим, розробити дієві інструменти впливу», — підкреслив Д. Боярчук. Через це, зокрема, на думку експерта, ми сьогодні спостерігаємо структурну інфляцію. «Насамперед — неефективність виробництва, корумповані схеми. Як наслідок, в Україні інфляція і рівень цін за цих умов у середньостроковій перспективі будуть вищими,

ся з ситуацією у цьому році, коли з одного боку, буде інфляція гривні, хоча б на рівні 10%, а з другого — ми можемо мати номінально стабільний курс гривні стосовно інших валют. І це означатиме продовження тієї тенденції до девальвації гривні, яку ми мали торік.

Інфляція може вийти за межі, які спрогнозував уряд (на 2011 рік — на рівні 8,9%). Це підтверджується певними тенденціями. Перше: повернення державою боргів на суму понад 90 мільярдів грн —

Треба переглянути ставлення до внутрішнього виробника, стимулювати його, забезпечити інвестиціями, провести структурні реформи, і тоді наша економіка швидшими темпами справлятиметься з посткризовими наслідками.

ніж прогнозується. Реальний ефективний курс гривні укріплюється. Це призведе до того, що з часом експорт придушиться, оскільки ми стаємо неконкурентними не тільки за якістю, а й за ціною», — наголосив він.

За результатами минулого року, за даними Національного банку, платіжний баланс показав, що загальний баланс має позитивне сальдо 5,1 млрд дол. На даному етапі це є об'єктивною передумовою для того, що ми маємо укріплення гривні. Таким чином, ми можемо зіткнутися

з дуже ризикованою для бюджету, тому що може супроводжуватися невиконанням фінансових зобов'язань перед бюджетною сферою, перед отримувачами субсидій, — констатують експерти. Існує ймовірність виникнення нових депресій і дрібних дефолтів. Поява останніх — це прояв фінансових дисбалансів, нестачі грошей і продовження кризи державних фінансів.

Крім цього, у нинішньому році продовольча інфляція буде випереджаючою у порівнянні з іншими показниками. Про це зая-

вив директор Центру антикризових досліджень Ярослав Жаліло. Експерт вважає, що це негативно сприйматиметься з точки зору якості життя і платоспроможності населення. «Об'єктивно поки що передумови для цього є», — підкреслив експерт. Також українцям не варто розраховувати на підвищення зарплат у найближчі два роки. «Я не думаю, що варто очікувати активного зростання доходів населення. Можливо, що за рахунок активних дій уряду зростатимуть доходи менш оплачуваних категорій. Це стосується бюджетного сектору, можливо, пенсійного». Водночас, наголосив експерт, у цьому і наступному роках «чогось дуже позитивного» очікувати людям навряд чи доведеться. «Це не означає, що буде гірше, але значного поліпшення все-таки не буде. Найголовніше, на що варто було б розраховувати, — це збільшення впевненості в завтрашньому дні, у своїй робочій позиції, оскільки поступово відновлюється стабільна робота підприємств і економіки», — підкреслив Я. Жаліло.

Насамкінець своїх прогнозів експерти майже одностайно наголосили: треба переглянути ставлення до внутрішнього виробника, стимулювати його, забезпечити інвестиціями, провести структурні реформи, і тоді наша економіка швидшими темпами справлятиметься з посткризовими наслідками.

У Харкові пропонують універсальний квиток

Світлана ГАЛАУР,
«Урядовий кур'єр»

ПОСЛУГА. Квиток на матч Євро-2012 у Харкові буде одночасно і єдиним проїзним квитком на всі види міських перевезень, окрім таксі. Про це повідомив директор Департаменту транспорту та зв'язку Харківської міської ради Сергій Дульфан. За його

словами, вартість послуги проїзду буде одразу включена у вартість квитка, тож окремо нічого доплачувати не доведеться. Поширюватиметься ця послуга на всіх щасливих власників квитків на матч, як харків'ян, так і гостей першої столиці.

Сергій Дульфан поінформував і про те, що в наступному році увесь міський тран-

спорт Харкова перейде на єдину систему оплати за проїзд. Можливо, що цією послугою городяни користуватимуться вже до кінця 2011 року. Це будуть спеціальні картки з вбудованим мікрочипом, які дозволять враховувати дуже багато показників: час проїзду, зональність та інші. Планується, що єдині проїзні картки будуть тижневими, місячними

та річними. Чим на більший термін дії буде розрахована картка, тим вартість однієї поїздки по ній буде дешевша. Можна буде придбати проїзний квиток і на одну поїздку.

Для розповсюдження квитків і карток використають або уже діючу в місті систему зупинних комерційних кіосків, або ж побудують абсолютно нову мережу.

ГОСТРА ТЕМА

На лікарняний — краще з понеділка?

(Закінчення.
Початок на стор. 1)

Та багатирське здоров'я буває тільки у казках. Тож хоч сама вона з початку року ще на лікарняний не ходила, кількох її колег уже встиг «упіймати в свої тенета» підступний грип. Проте, за їхніми словами, у поліклініках за місцем проживання проблем з отриманням відповідного документа не виникало.

Хворійте... за графіком

— Про запровадження з 1 січня єдиного соціального внеску ми, звісно, чули. І не тільки зі ЗМІ чи Інтернету, — додала моя співрозмовниця. — Для цього нас спеціально викликали до районного відділу освіти. Там профспілкові лідери докладно розповіли про це нововведення і запевнили, що начебто ніяких проблем з оплатою лікарняних листків виникати не повинно. Ось тільки зауважили: «Якщо вже точно плануєте піти на лікарняний, робіть це... краще з понеділка. Так шкільним бухгалтеріям буде в подальшому простіше та зручніше оформлювати належні документи».

Що ж, ось вам і ще одне породження часу: лікарняні за графіком. Але все це — думки та випадки із пересічними громадянами. А що з цього приводу кажуть фахівці?

На соцстрах чекає крах?..

Так днями прес-служба Національного форуму профспілок України оприлюднила заяву свого голови Мирослава Якібчука. Він, зокрема, наголошує, що, за інформацією НФПУ, заборгованість із виплати лікарняних в Україні сягнула нині критичної межі: «Станом на січень 2011 року фінансовий дефіцит бюджету Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності сягнув понад 750 млн грн, заборгованість з виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності по Україні на сьогодні становить понад 480 млн грн».

Ці дані, за словами Мирослава Якібчука, він отримав з абсолютно офіційних джерел — від членів правління Фонду соцстрахування з якими співпрацює. Вони ж, у свою чергу, взяли їх зі статистичних даних фонду.

М. Якібчук також наголосив, що це гостре питання розглядалося днями на нараді у віцепрем'єр-міністра Сергія Тігіпка. Ініціаторами засідання виступили саме незалежні профспілки, адже щодня реагують на сотні звернень від громадян, які упродовж кіль-

НОВИЙ ПОРЯДОК ВИПЛАТИ

Тим часом 23 лютого Кабінет Міністрів затвердив положення про новий порядок виплати лікарняних. Про це повідомив віцепрем'єр-міністр — міністр соціальної політики Сергій Тігіпка. Відповідно до прийнятого Верховною Радою закону про єдиний соціальний внесок, порядок компенсації лікарняних з Фонду соцстрахування змінився.

— Зараз головні бухгалтери підприємств та організацій разом зі співробітниками Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності вивчають обсяги лікарняних. Після того як ці звіти приймаються, упродовж 10 днів фонд повинен компенсувати людям гроші. На жаль, затяглося затвердження цього положення після прийняття відповідного закону і тому затрималася виплата лікарняних, — пояснив віцепрем'єр.

За його словами, нині це положення затверджено. Й усі заявки, які надійшли на сьогодні до фонду, оплачені. Проте, за словами Сергія Тігіпка, ще не всі організації змогли подати відповідні заявки. «Зараз ми за цим стежимо і найближчим часом це питання вирішимо», — запевнив прем'єр-міністр.

Серед тих, хто зможе віднині отримувати 100% доходу, перебуваючи на лікарняному, — батьки, які доглядають дітей віком до 14 років, чорнобильці усіх категорій, ветерани війни, жертви нацистських переслідувань і донори. 60% від середньої зарплати за лікарняний отримують працівники зі стажем до 5 років, 80% — зі стажем від 5 до 8 років. І на повний заробіток можуть розраховувати ті, у кого страховий стаж понад 8 років.

кох місяців не можуть отримати гроші за лікарняними. За словами голови НФПУ, віцепрем'єр Сергій Тігіпка поставив перед керівництвом фонду чітке завдання: за місяць скоротити заборгованість із соціальних виплат із 480 млн грн до 400, а також подолати кризову ситуацію, яка склалася у самому фонді.

Причину того, що сотні тисяч людей не отримують належні їм гроші і в країні утворилася соціальна напруга, М. Якібчук вбачає в тому, що або теперішній в. о. директора виконавчої дирекції фонду не відповідає займаній посаді, або тут мова про політичну боротьбу, у якій певні сили борються за контроль над фондом. Адже це — мільярди гривень і дуже ласий шматок.

Враховуючи, що з 1 січня 2011 року із запровадженням єдиного соціального внеску Фонд виплачує лікарняні із власних коштів, а не з коштів роботодавців (які тільки після фактичних

що фактично означатиме крах всієї системи соціального страхування.

Липовим документам — бій!

Проте виконуючий обов'язки директора виконавчої дирекції Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності Едуард Ушаков, відповідаючи на запитання кореспондента «УК», спростував заяву голови НФПУ: «480 мільйонів гривень — це не заборгованість з виплати за листками непрацездатності, а загальний фінансовий дефіцит бюджету фонду із соціальних виплат за Конституційними гарантіями за 2009-2010 роки. Цей дефіцит виник через кризові явища в економіці держави. Нині ж працівники фонду докладають усіх зусиль, аби у стислі терміни погасити цю заборгованість. За поточними ж

Враховуючи, що з 1 січня 2011 року, після запровадження єдиного соціального внеску фонд виплачує лікарняні з власних коштів, а не з коштів роботодавців (які тільки після фактичних виплат компенсують гроші фонду), у людей, на думку голови НФПУ, стовідсоткові шанси не отримати своїх грошей узагалі.

виплат компенсують гроші фонду), у людей, на думку голови НФПУ, стовідсоткові шанси при такій ситуації не отримати своїх грошей узагалі. Також він зауважив, що такими темпами дефіцит бюджету фонду наприкінці 2011 року може сягнути понад 1,5 млрд грн,

платежами, згідно із заявками-розрахунками, заборгованості немає».

Після того, як з 1 січня 2011 року в Україні був запроваджений Єдиний соціальний внесок і фонд почав виплачувати лікарняні із власних коштів, а не з коштів роботодавців, кардинально змі-

Фото з сайту visualphotos.com

Доки не буде ліквідована заборгованість з соціальних виплат, краще не хворіти

нилася й форма розрахунків із застрахованими особами: відтепер — тільки після подання офіційної заявки. «Запевняю, що нині немає

це конче потрібно, адже допоможе нарешті налагодити механізм запобігання зловживанням з видачею лікарняних. Має бути налагоджений

числа з підробними підписами й печатками. Так би мовити, лікарняний на замовлення. Зараз торгівля такими підробками, на жаль, має попит, а тому процвітає. Ми боре́мося з цим ганебним явищем усіма силами, здійснюємо перевірки, моніторимо ситуацію, інформуємо застрахованих осіб та органи влади, але потребуємо законодавчих важелів впливу на шахраїв. Відтак чекаємо на законопроект про адміністративні санкції до лікарів, які незаконно видають листки непрацездатності, також має запрацювати Єдиний реєстр лікарняних листків, а Фонд — отримати можливість контролювати друк та видачу цих документів. І саме тоді, я впевнений, заборгованість Фонду перед застрахованими особами скоротиться до мінімуму, — підсумував Е. Ушаков.

Віцепрем'єр Сергій Тігіпка поставив перед керівництвом фонду чітке завдання: за місяць скоротити заборгованість із соціальних виплат із 480 млн грн до 400

жодної поданої, але не опрацьованої нами заявки», — наголосив посадовець і додав, що представники незалежних профспілок, на його думку, просто не мають повної інформації, а отже, поширені ними дані не відповідають дійсності.

Затверджену Мін'юстом постанову правління фонду з регламентом фінансування усіх соціальних виплат фонд справді отримав трохи із запізненням — не 1, а 26 січня. Але на те були об'єктивні причини: Новорічно-Різдвяні свята й візування документа в інших органах виконавчої влади. Але, на думку Едуарда Ушакова, затримок із виплатами це не спричинило.

До запровадження системи Єдиного соціального внеску в. о. директора виконавчої дирекції Фонду ставиться досить позитивно. Адже, за його словами, це відчутно зменшить кількість необхідних колись перевірок, оформлюваних документів та питань щодо адміністрування страховальників та застрахованих осіб.

Тобто віднині Фонд отримуватиме звітність тільки від Пенсійного фонду. Справді, нині кількість поданих у Фонд заявок значно збільшилася. Але, на думку його керівника, на цьому етапі

ефективний контроль експертизи тимчасової втрати працездатності. А це, у свою чергу, допоможе знайти ефективні важелі для контролю цільового використання коштів Фонду.

— Не секрет, що будь-який користувач Інтернету нині має можливість за певні кошти замовити у спритників шахраїв копію-підробку лікарняного листка з лікувального закладу будь-якого населеного пункту та від будь-якого

А ЯК У НИХ

У Росії не краще

Проте, як з'ясувалося, не лише українці потерпають від нововведень у соціальній сфері. Подруга, яка живе в Росії, розповіла, що раніше бухгалтерія установи, де вона працює, нараховувала їй виплати за листком з тимчасової непрацездатності з огляду на середній розмір заробітної плати за минулий рік. Нещодавно ж картина трохи змінилася. Тепер зарплату рахують не за рік, а за два. А це — чималий термін.

— Ось і уяви, якщо я за цей час з об'єктивних причин встигла змінити кілька місць роботи, маю завітати до кожного попереднього роботодавця і взяти довідку про доходи. Отже, замість того аби суворо дотримуватися постільного режиму, парити ноги й ковтати прописані ліки, людина мусить, як кажуть, брати ті ноги «в руки» і — гайда колишніми місцями роботи. І добре, якщо ці установи чи фірми ще існують. Адже зазвичай найчастіше працівники звільняються саме звідти, де фінансовий стан справ підприємства недовозначно натякає на швидке банкрутство. Що ж тоді? Як варіант — оббивати пороги податкової адміністрації. Та швидше, повір, справа не вирішиться. А як від тих оббивань та побігеньок псуються нерви — це кожен знає. Лікарняний же моральних затрат не компенсує!

Як, до речі, і в нас...

ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ

«Держбюджет не отримав від приватизації очікуваних 20 млрд грн»

Заступник голови ГоловКРУ
Наталія РУБАН

Оскільки Фонд державного майна забезпечує проведення приватизації об'єктів, які перебувають у загальнодержавній власності, здає в оренду держмайна, веде його облік та управляє корпоративними правами держави, контролери вирішили з'ясувати, наскільки ефективно він це робить. Про результати аудиту, який стосувався виконання трьох бюджетних програм, пов'язаних із продажем земельних ділянок під об'єктами, що приватизуються, а також керівництвом та управлінням державним майном або його приватизацією, нашому кореспондентові розповіла заступник голови Головного контрольно-ревізійного управління Наталія РУБАН.

УК Перш ніж перейти до результатів аудиту, скажіть, про який обсяг майна йдеться?

— На початок 2010 року у державній власності перебувало 4179 підприємств, господарських товариств (далі — ГТ) з часткою держави у статутному капіталі — 748. З них ФДМУ управляє 44-ма ДП та корпоративними правами держави у 613 ГТ з державною часткою у капіталі. У віданні інших державних органів перебувало 4135 ДП та 135 ГТ. Загалом список об'єктів, заборонених до приватизації, скоротився з 1574 — на початку 2006 року до 1300 — нині.

УК Скільки держава вторгувала за те, що продала?

— Плани надходження до державного бюджету від приватизації у 2008–2009 роках виконано відповідно на 79% та 9,5%. Щорічно не продавалося й третини запланованих об'єктів передусім через те, що приватизація тривалий час проводилася безладно та непрогнозовано.

Протягом 2003–2010 років було представлено на розгляд урядів 8 редакцій Державної програми приватизації, чотири з яких внесено до парламенту. Але жодної з них депутати не схвалили. Тож роздержавлення регулювали розпорядженнями уряду, які скасовувалися указами Президента. Через ці непримиримі суперечності Держбюджет не отримав від приватизації очікуваних 20 млрд грн.

УК Нагадайте, про які саме підприємства йдеться.

— Науково-виробничий комплекс «Київський завод автоматики імені Г. І. Петровського», «Турбоатом», «Феодосійська суднобудівна компанія «Море», мукачівський завод «Точприлад», «Дніпроенерго», «Донбасенерго», «Західенерго», Державна енергогенеруюча компанія «Центренерго» та інші об'єкти, які підлягали підготовці до продажу.

УК Кажуть, що пропонувані до продажу об'єкти були не надто

привабливими для інвесторів, а то й перебували на межі банкрутства.

— У 2008 році у процесі реструктуризації перебували дев'ять підприємств. У двох з них (ВАТ «Азовкабель» та ВАТ «Авіакомпанія «Національні авіалінії України») ці процеси тривали відповідно 6 та 8 років і врешті були припинені. Прогнозованих соціально-економічних наслідків реструктуризації не досягнуто. Навпаки, обсяг виробництва зменшився у 150 разів, а кількість робочих місць скоротилася на 850. В авіакомпанії вже навіть відкрито ліквідаційну процедуру.

УК Скільки об'єктів перебуває у процедурі банкрутства?

— Наприкінці року 2009 року підприємств, якими управляли державні органи приватизації, було 158, майже кожне друге перебувало у процедурі санації. А ці процедури зазвичай є затяжними та малоефективними, тож у більшості випадків все закінчується ліквідацією підприємства. Скажімо, за 2008 рік — I квартал 2010 року ліквідовано 18 таких об'єктів, а це 70% тих, де санація завершилася.

УК Контролери з'ясували чому так сталося?

— Погіршення фінансового стану зумовили невдалі рішення керуючих санацією та їхній формальний нагляд за діяльністю ввірених підприємств. До того ж, нормативно-правове поле не визначає відповідальності за такі дії чи бездіяльність. Приміром, на ВАТ «ХК «Краян» за період санації зросли борги із зарплати, зменшилась кількість працівників на 100 осіб, тривалість робочого тижня скоротилася з п'яти днів до одного. А тим часом за рішеннями арбітражних керуючих та деяких керівників компанії активи передавалися кредиторам за заниженими цінами. Йдеться про десятки мільйонів гривень, які втратила держава.

УК А де ж були органи управління державним майном?

— Річ у тім, що арбітражні керуючі не подають Фонду держмайна, як органу, уповноваженому контролювати корпоративні права держави, фінансову та статистичну звітність підприємств, які не звітують про свою діяльність та не несуть відповідальності за недосягнення мети управління. За нині чинними законодавчими нормами арбітражний керуючий чи керуючий санацією зобов'язані надавати інформацію лише державному органу з питань банкрутства, щоквартально звітувати перед комітетом кредиторів та надавати звіт про санацію чи ліквідацію до Господарського суду.

УК Хіба цього замало?

— Перервано ланцюжок контролю, адже не передбачається інформування господарськими су-

дами органів управління про порушення проваджень у справах щодо банкрутства підпорядкованих їм підприємств. Суди часто не дають можливості ознайомитися зі справами про банкрутство, що унеможливорює своєчасно захистити майнові інтереси держави, перевірити правомірність вимог кредиторів, а також консолідувати інтереси представників держави в комітеті кредиторів чи оскаржити не вигідні для держави рішення.

УК А як з орендою державного майна?

— Згідно з документами, на контролі у державних органах приватизації станом на 01.04.2010 року перебувало 214 договорів оренди цілісних майнових комплексів та 21 тис. договорів оренди нерухомого майна. Однак існують деякі нерозв'язані проблеми в управлінні цим майном. Скажімо, довготривалими та складними є процедури здачі в оренду держмайна на конкурсних засадах. За деякими з них граничні терміни нечітко регламентовані, що відтерміновує здачу в оренду.

УК А за використанням державного майна, яке вже передано в оренду, ведеться контроль?

Розподіл господарських товариств за суб'єктами управління станом на 01.04.2010 р. (од.)

— Системи обліку зобов'язань орендарів перед бюджетом немає, як і системного контролю за надходженнями. За даними регіональних відділень фонду, задіяних в аудиті, у кожному третьому цілісному майновому комплексі виявлені порушення загальною вартістю 277,4 млн грн. У половині комплексів не дотримувалися термінів сплати за оренду, що призвело до того, що на 01.04.2010 р. не погашено 16,6 млн грн.

УК Чи залучаються суди для наведення ладу?

— Залучаються, але ефект незначний. Вони розглянули 42 справи щодо несвоечасної сплати орендної плати та погашення заборгованості в сумі 14,5 млн грн, однак рішення приймали лише у трьох справах на 0,4 млн грн. Це лише 3 % від загальної суми. За таких темпів у найближчі 10 років заборгованість з орендної плати не буде сплачена, і державний бюджет позбавляється значних сум.

Про те, що вони справді значні, можна судити з того, що на кожному третьому проінспектовано-

ДОСЬЄ «УК»

Наталія РУБАН. Народилася на Дніпропетровщині. Закінчила Дніпропетровський будівельний технікум, згодом Дніпропетровський сільськогоспінститут. Трудову діяльність розпочала на Павлоградському домобудівному комбінаті. У контрольно-ревізійній службі з 1990 року. Пройшла шлях від контролера-ревізора до голови ГоловКРУ. Кілька років працювала на керівних посадах в ДПА, нині — заступник голови ГоловКРУ.

му об'єкті виявляють порушення при використанні державного майна, а за половину з них оренду в сумі 13,3 млн грн не сплачено.

УК Майно, що занесене до Державного реєстру, надійно збережене?

— На жаль, ні. Щодо 60% загальної кількості цього майна (на початок 2010 року — 25,4 тис. од.) рішень не прийнято, і загроза його втрати зберігається. Значна частина майна перебуває на балансах підприємств-банкрутів (на початок 2010 року — 6,8 тис. од.), а понад 1,6 тис. од. залишилося без балансоутримувачів через їх ліквідацію. Законодавчої норми щодо обов'язкового залучення державних органів приватизації стороною у справі про банкрутство суб'єкта господарювання, який має на балансі державне майно, немає, а суди не іні-

ціюють залучення органів приватизації до розгляду справ і навіть відмовляють у задоволенні таких клопотань.

УК Хіба міністерства не наглядають за ввіреними їм підприємствами?

— Система контролю недостатня, можлива втрата майна інвестиційно привабливих держпідприємств через тіньові схеми роздержавлення, зокрема через спільну діяльність. Приміром, Національне космічне агентство, в управлінні якого перебуває ДП «Завод Арсенал», у грудні 2007 року уклало з корпорацією «Науково-виробниче об'єднання «Арсенал» та ТзОВ «СКАЙНЕТ ЛТД» договір про спільну діяльність з пайовою участю відповідно 49,6%, 20,4% та 30%. ДП внесло у спільну діяльність об'єкти нерухомості загальною вартістю 121 млн грн, два інші учасники мали внести 123 млн грн. Однак цього не зробили, й уряд ще 2008 року розпорядився розірвати угоду. Та це не завадило приватним структурам безкоштовно користуватися відчуженим держмайном, а державне підприєм-

ство одержало додаткових зобов'язань на суму 31,9 млн грн.

УК Можливо, майно слід передавати органам місцевого самоврядування?

— Державні органи приватизації пропонували передати до комунальної власності у 2008 році — 18,5 тис. об'єктів, у 2009 — 16,4 тис., у I кварталі 2010 року — 12 тис. Проте майже кожна друга місцева рада не погодилася прийняти державні об'єкти до комунальної власності. Основна причина — брак коштів на покриття витрат, пов'язаних із передачею такого майна, виготовленням технічної документації та подальшим утриманням.

УК Про ефективне управління державною часткою у корпораціях, мабуть, не варто й запитувати?

— За роки грошової приватизації більшість привабливих об'єктів роздержавлено. Зменшувалася й кількість пакетів акцій (часток, паїв) що належать державі у статутних капіталах господарських товариств (ГТ). Загалом, кількість ГТ зменшилася з 813 на початок 2008 року (сумарна номінальна вартість державної частки 11,68 млрд грн) до 596 станом на 01.04.2010 р. (державна частка — 6,37 млрд гривень).

УК Тобто держава майже не впливає на процес управління та прийняття рішень?

— Річ у тім, що 70% ГТ, які підпорядковані фонду, не мають контрольного пакета акцій (державна частка там менше 50 %). В управлінні залишилися корпоративні права дрібних та середніх господарських товариств. До того ж, 30 % з них перебувають на різних стадіях банкрутства (178 ГТ), а половина — на етапі ліквідації. Та й не банкрути щоразу погіршують свої фінансово-економічні показники.

УК А хіба всі звітували?

— Документів не надали за 2008 рік — 16% ГТ, за 2009 — 33%. Загалом неефективне управління державною часткою у 2009 році допущено у 336 ГТ, що становить 74% тих, що підлягали оцінці.

УК Про дивіденди, мабуть, говорити зайве?..

— Протягом 2008 — липня 2010 років до держбюджету сплачено 882,3 млн грн дивідендів. 74% цієї суми перераховано ГТ, де управління корпоративними правами держави здійснював ФДМУ.

УК І що з усім цим робити?

— Наша аудиторська група надала свої пропозиції щодо підвищення ефективності приватизаційних процесів та вдосконалення управління об'єктами державної власності, а Фонд держмайна розробив детальний план дій, виконання якого ми контролюємо.

Лариса ДАЦЮК,
«Урядовий кур'єр»

ЕКОНОМІКА: ВИРОБНИЦТВО

Коли оживає містоутворююче підприємство

ПРОМИСЛОВІСТЬ. Прикарпаття стає центром переробки полівінілхлориду на теренах СНД

Ольга ЛОБАРЧУК,
«Урядовий кур'єр»

Вітчизняні експерти вважають введення в експлуатацію ТОВ «Карпатнафтохім» сучасних виробничих установок вагомим кроком у відродженні нафтохімічної галузі України.

До кінця 2011-го на його промайданчику планується переробляти в готові вироби до 20 тис. тонн ПВХ-супензійного і реалізовувати на ринку різноманітні профілі та сайдинги. Зважаючи на зростання цін на енергоресурси в Україні та країнах СНД, виробництво і використання енергозберігаючого ПВХ-профілю набуває особливої актуальності.

На думку фахівців, попит на енергозберігаючі пластикові вікна, які виробляються з такого якісного полівінілхлориду, зростає не менш ніж на 20 відсотків. Постійне здорожчання енергоносіїв стимулює бажання економічно активного населення осучаснити свої житла, зробивши їх енергоощадними. Отож відоме на Івано-Франківщині в 70-90-х роках минулого століття місто хіміків Калущ разом зі своїм модернізованим бюджетотворюючим підприємством знову стає на рівні ноги і допомагає спинатися іншим.

Де що з історії
хімкомбінату

На початку 90-х виробничі технології Калуського хімкомбінату застаріли. З розпадом Союзу і РЕВ країн союзу спорознали внутрішні та зовнішні експортні етиленопроводи з Калуща до Угорщини. Мало хто вірив, що тут буде щось більше, ніж сумнозвісний Домбровський хвостосховище соляних розсолів, яке зосталося від колишнього потужного підприємства.

Зрештою, як сказав під час торішньої ділової поїздки і зустрічі з господарським активом Прикарпаття Президент Віктор Янукович, навіть у 2004-му, коли він як Прем'єр повів мову про великі інвестиції сюди ВАТ «ЛУКОЙЛ», це сприяли як передвиробничу агітацію. Сьогодні це вже реальність.

Транснаціональна компанія настільки глибоко ввійшла в економіку краю, що відступати, як кажуть, нікуди. Розмір вкладень тільки першого етапу її соціально-економічної програми становить понад 250 млн доларів. Другий і третій передбачає мільярд.

Навіть у складних кризових умовах 2008-го керівництвом ТОВ «Карпатнафтохім» та його управліючої компанії було прийнято рішення впровадити таку інвестиційну програму, яка дасть змогу створити на Прикарпатті підприємство європейського рівня та якомога безболісніше долати негаразди у світовій економіці.

Найважливішим його продуктом є поліетилен високої густини — потужність виробництва 100 тисяч тонн за рік. Другим за важливістю вважається вінілхлорид мономер — повна потужність виробництва 300 тисяч тонн за рік. Проведена великомасштабна реконструкція цих виробництв і завершена в грудні минулого року будівництво установок для глибокої їх переробки — вінілхлорид у полівінілхлорид супензійний — забезпечили стійкий попит на готову продукцію із ПВХ-С, а модернізація потужностей хлору та каустичної соди — беззбиткову роботу і отримання прибутків.

Що чекають
від Калуща
сусіди і Європа?

Будівництво нового сучасного виробництва хлору потужністю 200 тис. тонн та каустичної соди — 180 тис. тонн за рік мембранним методом (ХіКС-М) та полівінілхлориду супензійного (ПВХ-С) здійснено за проектом і технологією німецької фірми UHDE. Це збалансувало технологічні процеси, виключило екологічні ризики. Введення в експлуатацію нової установки переробки вінілхлориду дає змогу виготовляти на українських підприємствах до 300 тисяч тонн супензійної смоли ПВХ, яка раніше завозилася з-за кордону, створити жителю міста ще понад сотню робочих місць.

регатів та загальностанційне обладнання, за допомогою якого здійснюються редукування, підігрів технологічного, а також очищення паливного газу. Окрім цього, сумські спеціалісти виконали на іранському об'єкті монтажні та пусконаладжувальні роботи.

Як повідомляє прес-служба підприємства, будівництво КС «Савех» тривало три роки. Сьогодні ця станція є найбільшою не лише на території Ірану, а й на всьому Близько-

Колектив ТОВ «Карпатнафтохім» на урочистому пуску нової установки з виробництва полівінілхлориду

ДОВІДКА «УК»

За статистичними даними, в Україну щорічно ввозиться 140–150 тис. тонн полівінілхлориду та виробів з нього. Споживання його на душу населення в розвинених країнах становить 15–18 кг. Найвищий показник споживання на Тайвані — 42 кг. В нас — всього 2,5 кг. Завдяки реалізації економічних проектів ТОВ «Карпатнафтохім» держава матиме власний полівінілхлорид супензійний, що дасть змогу розвивати вітчизняну переробну галузь, виробляти профілі-панелі, кабельну продукцію, плівки, труби, упаковку для харчових продуктів, медичні вироби.

За технічним поступом, стверджує начальник цеху виробництва етилену і поліетилену Микола Ковальчук, не забувають, що «кадри вирішують все». У пошані тут трудові династії, в яких акумулюється щире вболівання за своє підприємство, що годує і єднає сім'ї спільністю інтересів.

Протягом місяця прийняли на роботу в цех бицько 50 молодих людей, в основному дітей своїх працівників з освітою, побачивши в них щирий інтерес до виробництва, віру в свої можливості і в майбутнє заводу.

У 2001–2010-му до бюджетів різних рівнів нафтохімічним підприємством сплачено понад 222 млн гривень. У цьому році планується вийти на докризовий рівень сплати податків.

Важливими позитивними критеріями його модернізації стало зменшення в 1,5

раза витрат енергоресурсів. Аналогів цьому виробництву немає сьогодні не лише в Україні, а й на теренах колишнього Союзу.

Потужний нафтохімізавод дає шанси нарощувати м'язи вітчизняним та зарубіжним суміжникам, налагоджувати біля себе товаровиробництво.

Як наголошує його керівник Сергій Чмихалов, розвиткові підприємства сприяє і вдале географічне положення — близькість з кордонами країн Східної Європи, наявність з тією ж Угорщиною етиленопроводу та продуктопроводу «Дрогобич—Калущ». Введення в дію виробництва хлору та каустичної соди мембранним методом і виробництва ПВХ-С дає змогу вилучити з продажу такий проміжний продукт, як вінілхлорид, переробляючи його на місці. У Калущі функціонує

трубний завод, де ПВХ-С перероблятиметься у готові вироби — труби діаметром 110–250 мм.

Сучасне виробництво поліхлорвінілу зацікавило багатьох підприємців краю та зарубіжжя.

Компанія та її підприємство «Карпатнафтохім» провели нещодавно в Калущі представницьку міжнародну технічну конференцію за участю 85 керівників та топ-менеджерів п'яти підприємств України, Росії, Східної Європи та Близького Сходу, які розраховують на нові потужності і продукцію калуських нафтохіміків. Український полівінілхлорид покриватиме дефіцит ринків ПВХ на цих теренах.

Один з російських учасників конференції Андрій Конаков наголосив: діяльність їхнього підприємства пов'язана з виготовленням віконного профілю та підвіконників. Сировину доставляють різні виробники. Побачене на «Карпатнафтохімі» переконало: з цим українським підприємством варто співпрацювати: продукції такої високої якості, виробленої за найсучаснішими технологіями, ще дуже мало в СНД і в Європі.

Одна з азербайджанських компаній теж давно спостерігає за будівниц-

твом у Калущі нового виробництва ПВХ-С. Маючи своє підприємство з переробки полівінілхлориду в Білій Церкві, дуже зацікавлені, щоб воно працювало на сировині з України.

Про соціальну
сферу

Президент ВАТ «ЛУКОЙЛ» Вагіт Алекперов і голова Івано-Франківської облдержадміністрації Михайло Вишиванюк підписали угоду про співпрацю між компанією та Прикарпаттям. Йдеться про екологічні заходи експлуатації новозбудованих виробничих установок «Карпатнафтохіму», вирішення питань придбання ліцензії та розробки Верхньострутинського — сировинного для підприємства-родовища кам'яної солі, створення нових виробництв та реалізації наступних інвестпроектів, завдяки яким завод відмовиться від давальницької схеми переробки сировини, та про участь у соціальному розвитку Калуського і Рожнятівського районів.

«Карпатнафтохім» став першим у області підприємством, де запроваджено систему медичного страхування працівників. У разі захворювання застраховані отримують ліки та медичні послуги безкоштовно на 5,5 тисячі гривень і право на додаткові кошти за кожний день непрацездатності.

При заводському спортивному клубі, на який адміністрація спільно з профкомом виділяють щороку 600 тис. грн, діють спортивні секції для заводчан і жителів міста. У минулому році на оздоровлення працівників та їхніх дітей використано близько двох мільйонів гривень. Допомагають і своєму базовому навчальному закладу — Калуському політехнічному коледжу.

Медичним закладам міста «Карпатнафтохім» проплатив за нову медтехніку — апаратом для лікування хвороб хребта вартістю понад 120 тисяч гривень не може похвалитися жоден інший лікувальний заклад області.

Наше обладнання для закордону

Олександр ВЕРТИЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

СПІВПРАЦЯ. На компресорній станції «Савех», що в Ірані, запущено в експлуатацію обладнання, виготовлене машинобудівниками Сумського НВО імені Фрунзе. Таким чином українські партнери чітко виконали умови угоди, укладеної 2008 року з дочірньою структурою National Iranian Gas Company, — у визначені терміни поставили сім газоперекачувальних аг-

регатів та загальностанційне обладнання, за допомогою якого здійснюються редукування, підігрів технологічного, а також очищення паливного газу. Окрім цього, сумські спеціалісти виконали на іранському об'єкті монтажні та пусконаладжувальні роботи.

Виконане замовлення далеко не перше для сумських робітників. З іранськими партнерами їх пов'язують давні ділові відносини. За допомогою фрунзенців збудовано велику кількість об'єктів газотранспортної системи цієї

держави. У їх числі — компресорні станції «Хаджіабад», «Хаваран» (перша та друга черги), «Парсіан», «Абшірін», «Сірджан», «Абаді» та інші.

Крім цього, сумське підприємство уклало черговий міжнародний контракт. Машинобудівники візьмуть участь в оснащенні нафтогазового родовища «Урга», що на північному заході Узбекистану, в колишній акваторії Аральського моря. Вже в третьому кварталі цього року

вони поставлять установку комплексної підготовки газу власного виробництва.

Новітня техніка із сумською маркою призначена для вилучення з газу важкого вуглеводню і вологи, подальшої його подачі до магістрального газопроводу «Бухара — Урал». Установка складається з теплообмінного, сепарційного, емнісного обладнання, апаратів повітряного охолодження тощо.

Спеціалісти інженерної служби підприємства вже

приступили до розробки конструкторської документації.

Головним замовником обладнання виступила малайзійська компанія Petronas, яка є одним із найбільших світових інвесторів у нафтогазову галузь. Крім проведення робіт на території Малайзії, компанія реалізує велику кількість проектів у багатьох інших державах світу. Участь в оснащенні родовища «Урга» — перший спільний проект компанії Petronas та сумських машинобудівників.

КРУГЛИЙ СТІЛ «УК»

Земля тривоги та надії

ДИСКУСІЯ. Головним гравцем на земельному ринку має стати держава

«Забутий Богом і людьми край», — так ще недавно називали рівненське Полісся. Богом, бо не дав нам родючих чорноземів, людьми — бо десятиліттями не ступала тут нога високопосадовців. Хто б міг подумати, що настануть часи, коли й наші поліські землі будуть у ціні?

Так, земля вже сьогодні має свою (але, на жаль поки що тінюву) ціну. І доки політики ламають словесні списи об ринок землі, наша годувальниця потихеньку спливає до рук новітніх латифундистів. І цього вже не бачить тільки сліпий.

Зрозуміло: формування цивілізованого ринку землі в Україні неминуче. Нещодавно Кабінет Міністрів передав на розгляд Верховної Ради закони «Про ринок земель» та «Про державний земельний кадастр». Зрозуміло, що рівноцінне функціонування ринку землі без її чіткого обліку неможливе.

Про ризики та перестороги, з цим пов'язані, а також про досвід, набутий у вирішенні земельних питань на Рівненщині, ми говоримо з учасниками «круглого столу»: начальником управління земельних ресурсів Держземагентства України в Рівненській області Світланою БОГАТИРЧУК-КРИВКО, начальником головного управління агропромислового розвитку облдержадміністрації Олександром СЛОБОДЯНКОМ, головою асоціації фермерів та приватних землевласників Рівненщини Дмитром УКРАЇНЦЕМ, директором державного підприємства «Рівненський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» Віталієм ЛЮШИНИМ.

Світлана БОГАТИРЧУК-КРИВКО:

— Ні для кого не секрет, що в Україні (й на Рівненщині зокрема) розпаявали все, що могли. А результат? Власниками земельних паїв є 60 відсотків пенсіонерів і ще 20 — їхні спадкоємці, що не проживають у селі. 10 відсотків власників уже померли, не передавши паїв у спадщину, а ще в 10 — спадкоємці нібито є, але жодним чином не заявляють про себе. В області маємо 101 тисячу договорів оренди земельних паїв — це лише 46 відсотків від усіх потенційних власників. В окремих районах (насамперед у північних, на збіднених поліських ґрунтах) в оренду здано лише 6 відсотків паїв. Іду Зарічненським чи Володимирецьким районом і бачу, що на розпаяваних землях за 20 років уже виріс ліс.

До мене на прийом часто приходять люди з державними актами на землю (проект Світового банку щодо заміни сертифікатів на Державні акти в області завершенні цього року) і кажуть: «Кому нам їх віддати? Ніхто навіть в оренду не бере. Хотілося б хоч перед смертю мати якусь копійчину...» Що відповісти селянам? Що держава помилилася і віддала землю найбільш неактивним категоріям населення? При цьому, зауважте, орендна плата за гектар паю (а середній пай на Рівненщині 2,7 га) становить 309 гривень на рік. Чи можна це назвати ефективним господарюванням? Питання, гадаю, риторичне.

Сім разів відміряй, та лише один раз відріж...

ДОВІДКА «УК»

Загальна площа земель на Рівненщині 2005 тисяч гектарів, площа сільськогосподарських угідь — 932 тисячі, або 46,5 відсотка, лісами вкрито 803 тисячі гектарів, болотами і водними об'єктами — майже 150 тисяч гектарів. У державній власності перебуває 64 відсотки земель, у приватній — 36 відсотків. На Рівненщині 679 тисяч власників землі та землекористувачів. На 1 січня 2011 року в області видано 484,3 тисячі державних актів на право власності та на право постійного користування землею.

З іншого боку, самі сільські ради тепер змушені викупувати в людей землю під будівництво дитсадків, шкіл чи навіть для кладовищ: дехто скоро шукатиме місця для поховань в інших районах. Тому моя позиція така: ринок землі, безперечно, треба запроваджувати, але під жорстким державним контролем, який зведе до мінімуму ризики, пов'язані з цим.

УК Як ж, власне кажучи, ризики несе в собі запровадження ринку сільськогосподарської землі?

— Їх кілька. Перший: чи хтось знає реальну ціну гектара української землі? Сьогодні середньостатистичний гектар оцінюється в 12 тисяч гривень, у 2011-му, кажуть, буде 25 тисяч. Але ж насправді, і всі це розуміють, земля коштує набагато більше! Щоправда, проект закону «Про ринок землі» передбачає продаж земельних ділянок за ціною, що визначена на підставі експертної грошової оцінки. І таку оцінку проводить спеціалізована державна установа, що буде створена для управління землями державної та комунальної власності.

Ризик другий: землю скуплять латифундисти. Але й тут закон встановлює обмеження щодо максимальної граничної площі земельних ділянок, що можуть перебувати у приватній власності однієї особи для ведення товарного сільськогосподарського виробництва. Якщо ця норма дотримуватиметься, проблем не буде.

Третій ризик: концентрація значних площ сільгосппризначення у власності фінансових установ (комерційних банків), котрі заберуть собі ту землю, що буде в заставі. Тут законодавець передбачив, що земельні ділянки, на які спрямоване стягнення, продаються виключно на публічних торгах.

Четвертий ризик: спекуляція земельними ділянками, що приз-

веде до зростання вартості аграрної продукції та інфляції. Цей ризик може бути мінімізований через запровадження підвищених ставок державного мита при перепродажу земельних ділянок сільгосппризначення.

Ризик п'ятий: українські землі скуплять іноземці та змінять їх цільове призначення. Але законопроект якраз для них, образно кажучи, вмикає «червоне світло»: заборона іноземцям не те що купувати землю, — вони навіть при її успадкуванні зобов'язані протягом року провести відчуження паю на користь Української держави. До того ж, закон забороняє змінювати цільове призначення землі 10 років.

Дмитро УКРАЇНЕЦЬ:

— Для того, щоб за п р о в а д и т и справжній ринок землі, а не базар, потрібно насамперед створити Державний земельний іпотечний банк. По-друге, зробити повноцінним і головним гравцем на земельному ринку державу. Нехай саме держава через цей банк викупує паї, здає їх в оренду, і, врешті-решт, продає тим категоріям, що передбачені законодавством. Тоді держава зможе на відповідних умовах продати її фермерам. Інакше ж є загроза того, що нашу землю через підставних осіб скуплять іноземці. Повірте, вони вже напружували відповідні схеми і тільки чекають, коли ж ввімкнуть для них «зелене світло». Вони витіснять дрібного товаровиробника (який тільки в нашій області виробляє сьогодні 80 відсотків м'ясо-молочної продукції і 100 відсотків картоплі та овочів). І в цьому головна пересторога фермерів та приватних землевласників, котрі традиційно господарюють на нашій поліській землі. То-

му приймімо такі закони, встановімо такі правила гри, щоб на землі залишилися працювати селяни та фермери, щоб, врешті-решт, ми разом з водою не вихлюпнули дитину — не пустили за вітром наше село. Звісно, що фермерство, яке є традиційною формою господарювання на наших землях, сьогодні потребує підтримки. Місцева влада чудово це розуміє: ось на сесію обласної ради 4 березня виносяться питання про створення фонду підтримки фермерства в області. Адже зробити землю товаром — це лише півсправи. А яке в неї покласти насіння, які технології застосувати і що, врешті-решт, зібрати, аби прогудуватися? Ми повинні вже сьогодні мати конкретні відповіді й на ці питання.

Олександр СЛОБОДЯНКО:

— У геополітичному плані саме Україна разом із Канадою, Індією та Аргентиною визначена як одна з чотирьох держав, що рятуватимуть світ від продовольчої кризи. Тому повноцінний ринок сільськогосподарської землі сприятиме вирішенню таких затребуваних часом питань:

- ✓ зростання інвестиційної привабливості сільського господарства;
- ✓ земля знайде ефективного власника;
- ✓ встановлення об'єктивної ринкової вартості землі в процесі її економічного обігу;
- ✓ збереження та створення робочих місць та відповідної інфраструктури на селі;
- ✓ безперешкодний доступ громадян до землі як одного з головних ресурсів людського розвитку.

Віталій ЛЮШИН:

— Неконтрольоване землекористування призвело до різкого погіршення родючості наших земель. Адже селянам не по кишені замовити проект сівозмін — орендарі ж, котрі мають короткотермінові, переважно на 5 років, договори оренди, теж не зацікавлені у

фундаментальних дослідженнях. Відтак просто виснажують родючі землі ріпаком, намагаючись узяти «все й сьогодні». Втім, щоб від землі мати, треба, як мовиться, й землі дати. Тому ми в інституті відновили роботу лабораторії ґрунтознавства, придбали відповідне обладнання. Нині маємо можливість виготовляти агротехнічні паспорти, робити ґрунтознавчі обстеження земельних ділянок, давати рекомендації щодо поліпшення якості ґрунтів, як і передбачено проектом закону «Про ринок земель».

УК Чи ефективно на Рівненщині використовуються землі не-сільськогосподарського призначення, що надзвичайно важливо для наповнення місцевих бюджетів?

Світлана БОГАТИРЧУК-КРИВКО:

— Рівненщина напружувала непоганий досвід проведення земельних аукціонів та продажу права оренди землі як нематеріального активу. Тут ми навіть є піонерами в Україні. Скажімо, вартість одного квадратного метра землі, проданого через аукціон, 50 гривень, і лише 30 гривень — якщо місцеві ради продають землю під нерухомість. Відчутна різниця для бюджету, чи не так?

Скажу більше: плата за землю у 2010 році принесла до місцевих бюджетів 106 мільйонів гривень, що на 10 мільйонів більше, ніж у 2009-му. Доволі активно через аукціони відбувається продаж права оренди: зокрема, під водними об'єктами у Дубенському та Радивилівському районах. Тобто до місцевих бюджетів надходить не лише орендна плата, а й плата за право орендувати ставок чи озеро. Гадаю, для нашого сільськогосподарського краю це досить непогано.

Ми — одна з небагатьох областей України, де нормативна грошова оцінка землі проведена в усіх населених пунктах. Зараз місцеві ради повинні переглянути її, виходячи з реальної вартості — такий перегляд робиться раз на п'ять років. Нині він особливо важливий, бо вся плата за землю тепер спрямовується до місцевих бюджетів. До того ж, маємо швидко провести інвентаризацію землі та розмежування земель державної і комунальної власності. Адже з прийняттям пакета земельних законів на нас чекають справді революційні зміни: за якийсь рік-два нам доведеться провести стільки роботи, як за попередні 20.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Всі ці питання — в епіцентрі уваги виконавчої та представницької влади Рівненщини. На їх винятковій актуальності наголошувалося на зональних нарадах із сільськими та селищними головами, що відбулися в лютому. Адже в аграрній Рівненщині немає іншого шляху, ніж жити із землі і з неї ж заробляти. Якщо підійти до цього з розумом, наша годувальниця неодмінно віддасть сторицю.

Мас земля ще один вагомий ресурс — інформаційний: саме ним уміло користуються на Рівненщині. Земельна служба області відкрита для засобів масової інформації, тут уміло працюють на випередження в інформуванні жителів області, що відзначають як безумовний позитив у Держземагентстві України.

Матеріали «круглого столу» підготувала Інна ОМЕЛЯНЧУК

ПЕНСІЙНА РЕФОРМА

«Чим довше людина працює, тим більшу матиме пенсію»

Директор Аналітично-дорадчого центру Блакитної стрічки Марчін СВЕНЧИЦКІ

Багатьох нинішніх пенсіонерів та, власне, і молодь також турбує, які пенсії вони отримуватимуть після впровадження пенсійної реформи. Чи буде встановлено нарешті справедливості при їх призначенні? Як збільшити свою пенсію, допоки працюєш? Відповіді на ці та інші запитання компетентних осіб, науковців, експертів зводяться до одного: потрібна реформа.

Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки на замовлення українського уряду вже кілька років поглиблює вивчає демографічні та фінансові передумови пенсійної реформи в Україні. Розмова кореспондента «УК» з керівником центру Марчіном Свенчицьким стосується нового пенсійного законопроекту.

УК Пане Марчине, чи зможуть українці отримувати гідну пенсію, якщо пенсійна система залишиться такою, як тепер? — Однозначно ні. Пенсійна система в Україні не може існувати в такому вигляді. Тож про добрі виплати годі й казати. Зі старінням населення кількість платників до Пенсійного фонду до 2050 року зменшиться на 25%, а отримувачів пенсій стане більше на 8%. Тим часом в Україні один з найвищих у Європі обсяг пенсійних видатків за співвідношенням до ВВП — торік ця цифра складала 18%.

Вибір для українців такий — або оплачувати пенсії людям, які здатні ще працювати, або створювати нові робочі місця — будувати дороги, модернізувати залізниці, фінансувати наукові інститути, систему охорони здоров'я, робити капіталовкладення у людський ресурс, щоб талановита молодь залишалася в Україні й працювала на її розквіт. Тож, на мою думку, українці не зможуть мати гарні пенсії, якщо залишити все, як є. Потрібно і пенсійний вік підвищувати, і вводити обов'язкову накопичувальну систему.

УК Підняття пенсійного віку для жінок у нас сприймається неоднозначно. Вважається, що це суб'єктивне рішення. Узяти хоча б Чорнобильську катастрофу, несприятливу екологічну ситуацію...

— Це не аргументи. Жодних підстав для утримання такої низької межі пенсійного віку для жінок немає. Нинішня межа пенсійного віку не переглядалася в Україні з 30-х років. Серед країн СНД лише чотири держави залишили пенсійний вік 55 для жінок і 60 для чоловіків. Це Біло-

русь, Російська Федерація, Узбекистан та Україна. Решта пенсійний вік збільшили. А щодо чорнобильців, то є закон, згідно з яким особа може піти на пенсію за станом здоров'я. Крім того, нагадаю, що підняття пенсійного віку жінок рятує їх від зменшення пенсій. Зараз середній розмір пенсії жінок становить лише 67% пенсії чоловіків, а співвідношення середніх розмірів зарплати жінок і чоловіків становить 75%. Це суттєва різниця.

УК Погодьтеся, мають рацію ті громадяни, які справедливо нарікають, що до пенсії багато чоловіків не доживають, та й жінки після пенсії живуть не так довго, як прогнозують експерти. Тобто, найважливіший аргумент — низька тривалість життя.

— Давайте проаналізуємо очікувану тривалість життя після пенсії. Для чоловіків в Україні вона становить після 60-ти 14 років. Для жінок у віці 55 — 25, а то й вище, ніж у багатьох європейських країнах. Наприклад, в Італії чоловіки після пенсії живуть майже 25 років, у Польщі — 22, Японії — 23, Угорщині — 20. Жінки в Україні утримують світовий рекорд зі співвідношення періоду перебування на пенсії та періоду праці на неї: 7,1 року перебування на пенсії в розрахунку на 10 років праці. В таких країнах, як Англія — це 5,8 року, Польща — 5,5, Німеччина — 4,6 року.

УК Мабуть, не від доброго життя ми змушені працювати довше, адже розмір пенсії у більшості українських пенсіонерів невеликий.

— З підняттям пенсійного віку для жінок нових пенсіонерів стане менше, проте збільшиться кількість працюючих. Для всіх пенсіонерів це безпечна ситуа-

ція, бо є кому пенсії фінансувати. Пізній вихід на пенсію — це підтримка нинішніх пенсіонерів і майбутніх. Таким чином, у них будуть гідні пенсії, без збільшення навантаження на працюючих, які відраховують нині високі внески — 35%. Велике навантаження на працюючих стимулюватиме їх до переходу в тіньову економіку або виїзду за кордон у пошуках кращих заробітків.

УК Коли в Польщі почалася пенсійна реформа? Чи відрізняється вона від українського варіанту?

— Розпочалася реформа в 1999 році. По суті, відтоді й запрацювала трирівнева система. До

ДОСЬЄ «УК»

Марчін СВЕНЧИЦКІ. Народився 1947 р. у Варшаві. Закінчив два університети — Варшавський і Гарвардський (США). З 1994 по 1999 рр. — мер Варшави. Координатор ОБСЄ з 2002–2005 рр. Останні три роки займається пенсійною реформою в Україні. Має дочку, трьох синів, п'ять онуків.

Перші два рівні у Польщі є обов'язковими, третій — добровільний. У 1999-му для тих, хто молодший 35 років, була запроваджена обов'язкова накопичувальна система. Люди віком від 35 до 50 років отримали вибір на участь у солідарній або накопичувальній системі. І в першому, а тим паче в другому рівні, розмір пенсії став більш залежний від розміру внесків до ПФ.

Залучення до участі надійних приватних компаній обумовило встановлення високих розмірів оплати послуг за адміністрування й управління коштами. Лише в 2010 році розмір оплати зменшили з 7% до 3%. Таким чином, учасник другого рівня в Польщі витрачає 0,5% від річної суми сплачених внесків. Проте загалом це ще вважається дорожувато. Через 30–40 років накопичення коштів на індивідуальному рахунку внески можуть досягти й 20% вартості вкладу особи.

Для тих, хто залишився в старій системі, збільшили мінімальний стаж виходу на пенсію. До 20 років для жінок і 25 років для чоловіків. Приміром, хто досягнув пенсійного віку, мав право вибору. Якщо не йшов на заслужений відпочинок, а продовжував працювати, його пенсія відповідно збільшувалася.

У Польщі чітко запрацювала й медична комісія. Відтак багато привілеїв було знято. З 800 тисяч осіб, які мали право виходу на пенсію раніше, стало 200 тисяч. Для деяких категорій, приміром, шахтарів, вихід раніше на пенсію залишився без змін, але для них створили такі стимули — після 15 років роботи під землею шахтарі могли змінити професію і продовжувати працювати.

УК Чи успадковуються накопичені особою кошти за польським законодавством?

— Повністю, коли громадянин не вийшов на пенсію, а помер, то гроші отримає дружина чи інший близький родич. І частково, коли особа невеликий період перебуває на пенсії, але кошти з рахунку не вичерпала.

УК Яка мінімальна пенсія в Польщі?

— Зараз 706 злотих, або 240 американських доларів. Тобто, вона становить 20% від середньої заробітної плати.

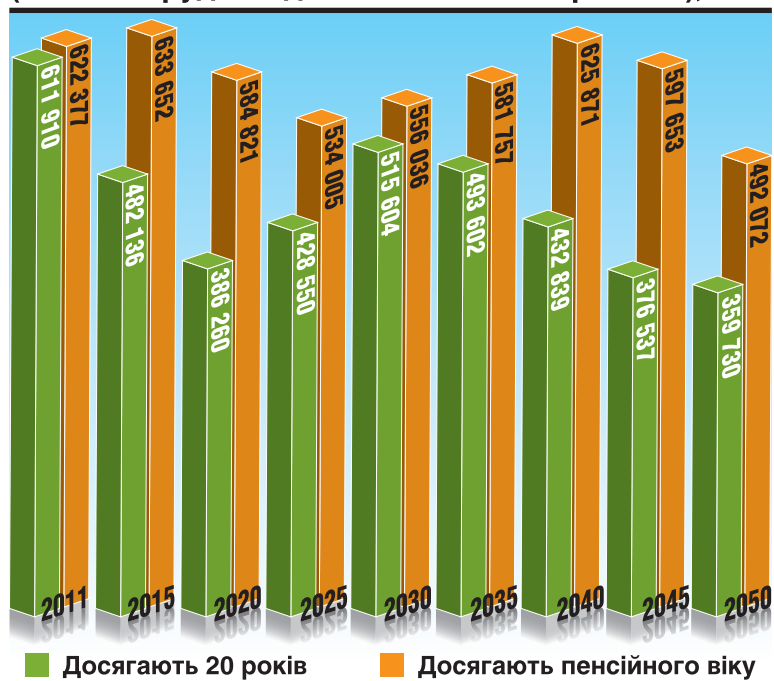
УК А який пенсійний вік для жінок і чоловіків у Польщі?

— Для жінок — 60 років, а для чоловіків — 65. Трудового стажу має бути 20 і 25 років для жінок і чоловіків відповідно. Як я вже сказав, при досягненні пенсійного віку не обов'язково йти на пенсію. Людина залишається працювати, бо знає, що кожен рік зайнятості впливає на розмір її пенсії. Виплата збільшується.

Хочу сказати, що даремно українці так негативно сприймають збільшення пенсійного віку для жінок. В США нині це 65, а в 2030 буде 67 років, Великобританії — 60, а до 2020 буде 66, Німеччині — для обох статей 65 років, але до 2030 буде 67. В Іспанії і Данії хочуть збільшити пенсійний вік з 65 до 67 років до 2027 року для обох статей. В Ізраїлі 70 років для чоловіків і 66 для жінок. Не треба боятися довше працювати, бо допоки людина дієздатна, вона й живе повноцінно.

Валентина КОКІНА,
«Урядовий кур'єр»

Населення на ринку праці на перспективу (початок трудової діяльності — її завершення), осіб

цього, як і в Україні, діяла солідарна система за таким принципом: працюючі сплачували внески, які спрямовувалися на виплати пенсіонерам. У нас, як і у вас, досі існує несприятлива ситуація з демографією (населення старішає, пенсіонерів стає більше). Внесків, які надходять від працюючих, не вистачає на виплату пенсій. Тому й постало питання реформ. Зараз діють три рівні.

УК Які проблеми виникали при запровадженні нової системи?

— Одразу скажу, коли почалася реформа, був важкий період. Люди не знали, куди вкладати гроші, в які пенсійні фонди, бо невідомо було, як інвестуватимуться їхні кошти. Згодом поляки зрозуміли, звідки беруться кошти на фінансування пенсій, які механізми задіяні.

Не обійшлося, правда, без помилок у накопичувальній систе-

Працювати на земельній ділянці — справжнє задоволення

ДОВІДКА «УК»

Блакитна стрічка створена 2004 року за ініціативою К. Міжея, помічника Генерального секретаря ООН. В ООН — це колір допомоги країнам, колір добрості, честі та високої якості.

НЕЗВИЧАЙНА НАЗВА

Сердите, бо виробництво закрите

СІЛЬСЬКА ГЛИБИНКА. Тут самотужки придбали медобладнання, облаштували дитячий майданчик і мріють відновити фабрику

Павло КУЩ,
«Урядовий кур'єр»

Як називати жителів населеного пункту з колоритною назвою Сердите? Невже сердиті? Забігаючи наперед, зізнаюсь, що за півдня перебування в селищі зустрів тільки одну сердиту персону — чорного собацюру, який не приховував своїх намірів не пускати нас до двору. Та коли спробував сфотографувати сердитого вартового, пес, опустивши хвоста, притомно сховався до своєї буди. Мабуть, не захотів ганьбити імідж односельців і всього Сердитого.

«За двома зайцями» для медпункту

Історія селища бере свій початок у 1903-му, коли активно тривало заселення донецького степу. На пустирі розпочалося будівництво залізничної станції Сердита, що з'єднала вузлову станцію Дебальцеве та Іловайськ. Чому саме Сердита?

Існує кілька версій походження назви. По-перше, це одна з підвищених над рівнем моря місцевостей донецького кряжа, де дмуть сильні, сердиті вітри. По-друге, буцімто під час будівництва залізниці робітники, посварившись із поміщиком Орловим, розгнівалися і так назвали станцію. По-третє, як кажуть, «шукайте жінку». Бо, мовляв, ті ж будівельники якось попрохали напиться води в місцевої жінки. А вона дуже сердито пояснила, що чоловік десь поїхав по воду і досі не повернувся. Інженер тоді покартував: якщо жінка така сердита, так і назвемо майбутню станцію.

Чи є в селян причини сердитися зараз? Є, і чималі. Адже населений пункт залишився без підприємств-годувальників. Про них тут тепер нагадують тільки зупинки: «Заводська» — про комбикормовий завод, «Фабрична» — про центральну збагачувальну фабрику, закриту в 2002 році.

Похмурий «скелет» підприємства потужністю понад 1 млн тонн вугілля в рік не дає забути про часи, коли в селищі було 3,5 тис. мешканців. А після закриття «Сердитянської» тут зникли не лише робочі місця, а й припинили роботу медпункт, їдальня, лазня, АТС та клуб, що перебували на балансі фабрики.

У пошуках роботи нині сердитянці вирушають до Шахтарська, Сніжного, Тореза, Зугреса, Іловайська та інших навколишніх міст і селищ. Та навіть перетворившись на свого роду «спальний» населений пункт, Сердите нітрохи не нагадує безперспективне селище, що на очах занепа-

дає і вмирає. Приміром, кілька років тому тут відновили автобусний маршрут Шахтарськ — Сердите, від якого відмовилися ще в 1990 році. В приміщенні селищної ради відкрили медпункт і аптеку. Причому всі позитивні зрушення голова селищної ради Віра Малова пояснює не тільки допомогою з боку спонсорів, а й ініціативністю місцевих жителів.

«У нас є активісти, за допомогою яких вдалося зробити немало спільних добрих справ, — розповідає вона. — А коли всі переконалися, що гуртом ми можемо й гори звернути, нікого не доводиться зайвий раз запрошувати допомогти. Саме так нам вдалося обладнати той же медпункт».

До речі, знаєте, як сердитянці збирали кошти для придбання медичного обладнання? Депутати селищної ради й активісти дружно пішли в... актори: взялися поставити спектакль «За двома зайцями».

Самотужки виготовили декорації й костюми, провели репетиції і запросили глядачів до актового залу. Анімаг був гарантований, адже всім кортіло побачити «своїх» Голохвостого з Пронею. Білети вартістю 20 грн розхопили дуже швидко, а оплески тоді адресувалися, схоже, не тільки самодіяльним акторам, а й спільній добрій справі. Бо на зібрані кошти таки придбали медичне обладнання.

Усе найкраще — дітям

«Вже роздали слова і готуємося до нового спектаклю», — захопилася Віра Малова. Отже, в селищі вирішили використати цей «театральний» досвід для реалізації наступних проєктів. А таких тут немало. Взяти хоча б той же клуб, відкрити який намагаються в недалекому майбутньому.

Не бракує й інших цікавих задумів. Наприклад, давно «мозолить» очі ста-

ДОВІДКА «УК»

Селище міського типу Сердите, що на Донеччині, розташоване неподалік від райцентру — м. Шахтарськ. Сердитянській сільраді також підпорядковані селища Дубове та Лобанівка. У Сердитому проживає 2138 осіб, кількість дворів — 853.

рий терикон, що залишився від збагачувальної фабрики. Голова сільради не приховує намірів якось облаштувати і впорядкувати цю територію. Бо й справді — чого вона досі «гуляє»? Тим паче, сердитянці вже напружували досвід приведення в порядок занедбаних територій. Приклад — дитячий майданчик у центрі Сердитого.

«У нас тут здавна діє невеличкий базарчик, — згадує Віра Малова. — І от якось бачу таку картину: молоді мами сидять зверху на отих прилавках і колисуть малюків у колясках... Це ж сором, що в нас тут немає навіть лавок, де можна

дільників. Роботи вистачило для всіх: вивозили сміття та каміння, рівняли майданчик, облаштовували доріжки, встановлювали лавки. А ще ж треба придбати гірки, гойдалки. Але ж за що, коли в бюджеті Сердитого коштів катма? Тож у 2007 році взяли участь у конкурсі міні-грантів, що проводить Донецька облрада, і виграли 8 тис. грн. От і обладнали майданчик — спільними зусиллями цю територію перетворили на затишний куточок для малюків і дорослих. Тепер селяни хочуть озеленити дитячий майданчик і висадити тут хвойні дерева. А ще збираються відновити міс-

Комп'ютерні ігри «соколят»

було б присісти...» Зате поряд розлігся пустир із бур'янами в людський зріст та купами сміття. Задумано — зроблено: поступово цю «цілину» почали освоювати. Сердитянці тепер люблять згадувати, як гуртом працювали на суботниках і не-

цеву архітектурну пам'ятку — стару водонапірну башту, що височіє поряд.

Впорядкований дитячий майданчик — тільки один переконливий доказ того, що в Сердитому всіляко дбають про наймолодших мешканців, яких тут не бракує. «Врожайним» став 2008-й, коли на світ з'явився 30 немовлят, а в наступні роки народжувалося не менше 20 малюків. Малі сердитянці виховуються в дитячому садку «Сокол», добра слава про який котиться округою. «Ніде більше тут такого не знайдете!» — не нахваляється ним місцеві жителі.

У дитсадку зараз утримуються 115 «соколят», яких щороку більше й більше. Приміром, торік у вересні в дитсадку відкрили ще одну — вже поштову вікову групу. «Найбільше нам допомагає птахофабрика «Шахтарська-Нова», де директором Віктор Гринюк, — розповідає завідувача закладу Тетяна Титаренко. — Завдяки цьому тільки в останній час вдалося зробити капітальний

Усі дороги на роботу ведуть із Сердитого

ремонт котельні, придбати нові меблі, іграшки. Також відремонтували харчоблок, придбали нові котли, холодильник. А новорічним подарунком для наших вихованців стали 20 дитячих комп'ютерів, які придбали на кошти, виділені підприємством».

У захваті від подарунків тепер і дорослі, й діти. Малеча більше тішиться різ-

єю школою. Цей заклад має порядковий номер «13», проте називати його нещасливим ні в кого язик не повертається. Навпаки, школа має репутацію сильної, бо тут працює гарний педколектив і береже свої традиції.

«У нас є музей бойової слави. Цю роботу розпочинали ще в 60-ті роки, коли працювали гуртки червоних слідопитів, — пригадує директор школи Тетяна Івахно. — Ми взяли показати історію Великої Вітчизняної війни через долі наших земляків. Завдяки школярам та вчителям вдалося зібрати чимало цікавих експонатів».

Щоб ушанувати пам'ять героїв тих часів, колектив школи та рада ветеранів селища вийшли ще з однією ініціативою — з 2008 року ЗОШ № 13 названа на честь льотчика, командира винищувального полку Миколи Баранова, який у травні 1943-го загинув неподалік у повітряному бою. Перегода вдалося встановити й місце падіння літака: залишки бронеспинки сидіння пілота тепер серед експонатів музею.

«У нашому селищі залишилося всього чотири ветерани війни, ми не обділені увагою, хоча в цілому все покоління, якому довелося воювати, заслужує більшого, — вважає один із найстаріших жителів Сердитого ветеран війни та праці, 91-річний Олексій Гайворонський. — А щодо перспектив нашого населеного пункту, то, безперечно, його розвиток можливий лише тоді, коли тут вдасться відкрити бодай одне підприємство. Бо власними силами селищу дуже важко утримувати всі ті об'єкти, які вдалося зберегти».

«Легко було закривати! — зітхнув тутешній житель, махнувши рукою в бік бетонного «кістяка» збагачувальної фабрики. — А відкривати щось нове — то вже он для них». Чоловік кивнув на дорогу, де молода подружня пара котила візок з дитинчачем. Що дасть поштовх для розвитку села в майбутньому? Відповідь на околиці спробував підказати тільки вітер, що споконвік свистів і сердито дув у тутешніх степах.

Засніженою вулицею з особистою «охороною»

ОСОБИСТОСТІ

Звідки родом «Лісова пісня»

(Закінчення.

Початок на стор. 1)

Причому в «домі Окружків», названому так за іменем його тодішнього домовласника, вже 40 років діє Літературно-меморіальний музей Лесі Українки, який торік відвідало близько 20 тисяч екскурсантів, серед яких чимало гостей з-за кордону.

Мавка з Жабориці

У липні 1911-го під час перебування в Грузії Леся Українка завершила чорновий автограф знаменитої драми-феєрії «Лісова пісня». Отож сторічний ювілей цієї справжньої перлини української і світової літератури вже не за горами. От лише на начебто просте запитання — звідки родом «Лісова пісня»? — відповідь далеко не кожен.

За спогадами Ольги Косач-Кривинюк, найімовірнішим місцем зустрічі Мавки і Лукаша є озеро Нечимне на Волині, де «Леся навіть вночі мала перед очима той краєвид з «Лісової пісні», який був би найдосконалішою декорацією до неї».

Однак сама авторка у листі до матері від 20 грудня 1911 року пише: «Я здавна тую мавку «в умі держала», ще аж із того часу, як ти в Жабориці мені щось про мавок розказувала, як ми йшли якимсь лісом з маленькими, але дуже рясними деревами». Згадувана тут Жабориця — село колишнього Звягельського повіту, в якому, як пише Ольга Косач-Кривинюк, «ціле літо (1876 року. — Авт.) Леся жила з матір'ю і братом Михайлом».

Підтвердженням того, наскільки ці «домашні експедиції» запали у пам'ять і душу маленької Лариси Косач, служить видана у 1903-му і книжка «Дитячі гри, пісні й казки з Ковельщини, Луцьчини та Звягельщини на Волині. Зібрала Л. Косач. Голос записав К. Квітка». Як указано в передмові самої Лесі Українки, «матеріали зі збирання довго в пам'яті моїй; мало не всі їх я знаю, як то кажуть, «зроду», перейнявши їх ще дитиною від сільських дітей». Отож те, що серед понад сотні фольклорних записів із Звягельщини чимало купальських пісень із села Жабориці, переконливо доводить, що Мавка, яку майбутня поетеса «в умі держала», родом із Звягельщини.

Не менш очевидно, що молодша за Лесю сестра Ольга, який на час переїзду родини Косачів із Звягеля до Луцька виповнилося лише два роки, знала про Жаборицю тільки зі спогадів рідних. Отож цілком законно, що в її записах на чільному місці опинилось озеро Нечимне.

Не варто також забувати, що, як указано у передмові до першого видан-

ня спогадів Ольги Косач-Кривинюк, авторка «особливо наполегливо працювала над цими матеріалами в останні два роки перед війною», тобто в 1939-1941 роках. Чи не з тих часів пішла традиція вважати не Волинь, а саме Волинську область малою батьківщиною Лесі Українки, що було ще одним аргументом за історичну справедливість приєднання західноукраїнських земель до УРСР?

«Закордонна» поетеса

Навряд чи багатьом знайомий Лесин вислів: «Якось чудно виходить, що я поет тільки за кордоном, а на Україні — російський журналіст». Та дивуватись цьому не варто, бо через законодавчі обмеження на друк українських книжок у Російській імперії всі перші збірки поезій великої українки — «На крилах пісень» (1893), «Думи і мрії» (1899), «Відгуки» (1902) — видано у Львові і Чернівцях, тобто на не підконтрольних царській владі територіях. Зрозуміло, що закордонні видання були малодоступними для читачів із Наддніпрянської

ДОВІДКА «УК»

Жабориця — село колишнього Звягельського повіту Волинської губернії. В рамках масштабної кампанії з перейменування населених пунктів в 1960 році стало селом Заріччя. Нині його територія входить до складу смт Баранівка — райцентру Житомирської області.

України, які творчість Лесі знали переважно за окремими публікаціями у літературних журналах та поетичних альманахах. Уже згадувані етнографічні «Дитячі гри, пісні й казки...», видані у 1903 році, стали першою книжкою Лесі Українки на її батьківщині. Лише в жовтні 1904-го в Києві нарешті надрукують збірку «На крилах пісень», до якої включатимуть тільки дозволені цензурою твори.

Перше багатотомне видання поезій Лесі Українки приурочать до десятиріччя з дня смерті письменниці. Та найповнішим зібранням її творів донині залишається зачаткований у 1927 році 12-томник, невдовзі вилучений з обігу, бо науковців, які займалися його

Леся Українка (в центрі внизу) в родинному колі, поруч — Сергій Мержинський

підготовкою, оголосили «ворогами народу». А потім і творчість великої поетеси стала... репресованою.

Не оминула гірка чаша випробувань і рідних Лесі Українки.

Лише в 1938 році з нагоди 25-річчя з дня смерті Лесі Українки її ім'я нібито повертається із незаслуженого забуття. Та, як з'ясувалось, не надовго. Так, у газеті ЦК КП(б)У «Комуніст»

від 12 серпня 1939 року вміщено матеріал про викриття в Гадяцькому педтехнікумі «запеклого буржуазного націоналіста» Луцькова, який вихваляв Лесю Українку, «характеризуючи її як «доньку рідного краю», що з любов'ю хотіла «європеїзувати Україну».

Лише після «золотого» вересня 1939 року нарешті зрозуміють, що ігнорування творчості «закордонної» по-

етеси лише шкодить радянській владі.

Та повна реабілітація доброго імені великої українки відбудеться тільки в 1943-му, коли до 30-річчя з дня смерті поетеси проведуть численні офіційні заходи та віддрукують масовим тиражем агітаційні плакати, з яких полум'яне Лесине слово закликатиме до бою за визволення України.

«Прекрасна колиска»

Нині у скромному одноповерховому будиночку, де народилася велика поетеса, любовно відтворено обстановку її перших дитячих літ. Однак ні виставкова площа, ні сама концепція меморіального музею не дають змоги більш повно відобразити життя Лесі Українки та роль родини Косачів в українській культурі та національному відродженні. Йдеться насамперед про Лесину маму Олену Пчілку та славетну трійцю її дітей, для яких Звягель став малою батьківщиною. Варто нагадати, що старший брат Лесі залишився в історії як учень-фізик та письменник Михайло Обачний, а сестра Ольга відома ще під іменем Олеси Зірки, перу якої належить чимало книжок для дітей.

Фактично в місті вже є музей родини Косачів, який розмістився у реконструйованому колишньому будинку Завадських. «Це була найкраща з трьох наших домівок звягельських», — згадувала Олена Пчілка. Сюди Косачі переїхали, коли Лесі виповнилося два роки, і мешкали тут аж до переїзду з міста, яке велика українка називала своєю «прекрасною колискою».

От лише міській владі, на балансі якої перебуває цей об'єкт, бракує як фінансових, так і науково-методичних ресурсів для створення повноцінного музею справді національного рівня. Відтак уже вкладені в реконструкцію чималі кошти належної віддачі досі не дали, а ще багато сторінок життя Косачів продовжують залишатися маловідомими широкому загалу.

«Душа летить у посвіті епох...»

Ірина НАГРЕБЕЦЬКА,
«Урядовий кур'єр»

Дивовижна річ: велика дочка землі української, яка за життя спілкувалася і дружила лише з обмеженим колом представників грузинської інтелігенції, майже століття по тому користується любов'ю і щирою приязню цілого народу, споконвіку дружного до нас. Більше того, запалений нею досвітній вогонь став безперервною ватрою, біля якої досі навіть у зимову заметіль тепло та сонячно і нам, українцям, і грузинам.

Переконалися у правдивості цього феномену, в тому, що це не просто пафосні слова з нагоди чергового ювілею легко змогли учасники заходу, який у середу, 23 лютого відбувся в одному з кращих столичних освітніх закладів — гімназії №117 імені Лесі Українки. Тут в обладнаному сучасною технікою кабінеті інформатики відбулася скайп-конференція, учасниками якої, крім київських учнів і педагогів, стали їхні друзі й побратими з Новоград-Волинського (Житомирська область), столиці Грузії Тбілісі та курортного міста Сурамі.

Ідея організувати таке віртуальне спілкування з допомогою Інтернету напередодні 140-ї річниці від дня народження Лесі Українки належить посольству України в Грузії. Як зазначив Надзвичайний і Повноважний Посол Василь Цибенко, організатори відеоконференції мали на меті наповнити реальним змістом слова нашої геніальної поетеси: «Я жила, я буду вічно жити». А підставою для безсмертя якраз і є нетлінна пам'ять та любов до планетарної творчості жінки, рівноцінну постать якій важко відшукати у світовій літературі.

Учасники скайп-конференції — учні столичної гімназії № 117 імені Лесі Українки

«Я скрізь своя», — писала поетеса. І справді, будучи «ніде не вдома», Леся залишила слід, котрий ніколи не заросте травою забуття. Нею пишається міська громада староградського Звягеля, нинішнього Новограда-Волинського.

А в Тбілісі, звідки до нас в Україну лунали чисті дзвіночки голосів школярів з гімназії імені Михайла Грушевського, свято бережуть все, що нагадує ті давні роки, коли дружна земля як свою рідну, зіграла зболену доньку України.

«Я грузинка, але в душі трохи українка», — щиро признається Тамаріко Джобадзе, директорка школи міста Сурамі, де скінчився земний шлях нашої Лесі, проте слава про неї й сьогодні живе в експонатному музею, прекрасному пам'ятникові, місцевій бібліотеці, серцях дорослих і дітей, які щиро, без примусу читають грузинською «Досвітні вогні».

І київську школу-гімназію №117 можна без перебільшення назвати Лесиним домом. Бо вже півстоліття з честю носить ім'я нескореної жінки і геніального митця. Й тому, що її директорка — талановитий педагог Вероніка Нідзієва зуміла підняти навчальний процес до справжньої творчості. Це

коли вихованці розкуті, з розумними очима, залюбки читають поезію, ставлять театральні вистави, беруть участь у різноманітних конкурсах. Носять вишиванки у свято і українською спілкуються не лише на уроках рідної мови.

«Коли в народа нема вождів, тоді вожді — поети», — якось зізнавався Євген Маланюк. Сказане і про Лесю Українку.

Не раз доводилося бачити, як нудяться діти на схожих заходах, коли вони змалечку не при звичені до творчості. На щастя, цього разу не було такої, цього разу не було такої відчуття. Присутні у всіх чотирьох студіях зачаровано слухали спів під бандуру Марійки Дудник з Новограда-Волинського. Прислухалися до мелодійного авторського вірша, присвяченого геніальній ювілярці, який натхненно читала тоненька, немов справжня лісова Мавка, київська школярка Аліна Голінко. Затихали під час знаменитого грузинського багатоголосся у виконанні сурамських підлітків. Захоплювалися вимовою тбіліських хлопців і дівчат, котрі двома мовами, що вивчаються в їхній гімназії, декламували поезію Лесі Українки.

Хтось може дорікнути, мовляв, у таких конференціях та

конкурсах завше беруть участь кращі. Це правда, як і вірно те, що творчість об'єднує, заохочує до свого загалу, є осередком міцної багатолітньої дружби. Саме вона тривалий час об'єднує громади міст Новограда-Волинського та Сурамі, про що розповідали їхні очільники. Партнерські зв'язки налагодили українські і грузинські гімназисти, котрі обмінюються делегаціями, залюбки вивчають мову, культуру двох народів-побратимів. Це добрі знаки.

Так свого часу Леся Українка подружилася в Києві з грузинським студентом Нестором Гамбарашвілі, зацікавилася геніальним епосом світового рівня «Витязь у тигровій шкурі», серцем полюбила землю древньої Колхиди, що дало їй підстави зізнатися: «Коли б я не була українкою, я б хотіла бути грузинкою».

Вона прихилилася до дружньої землі серцем ще й тому, що була Поетом з великої літери. А у відповідь отримала всенародну любов, яка не має часових меж. Можливо, в тому і полягає феномен геніїв — залишити після себе не руїни, а мости. Щоб вони слугували тим, хто прийде в світ після них.

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

ФОТОФАКТ

НАПЕРЕДОДНІ. У Лос-Анджелесі завершують підготовку до однієї з головних подій року в кіноіндустрії — вручення премії Оскар. Цьогорічна, вже вісімдесят третя, церемонія відбудеться в театрі Кодак 27 лютого. А поки до виходу голлівудських зірок є трохи часу, найважливішими дійовими особами стали робітники, які зводять декорації та перевіряють обладнання. На майданчик вже

привезли славнозвісний червоний килим, пройтися яким хоч раз у житті мріють діячі кіно з усього світу. Настав час розпаковувати і позолочені статуї — мовчазних свідків тріумфу та розчарувань. Варто зазначити, що рекламні ролики, котрі перебиватимуть пряму трансляцію вручення нагород на телебаченні, вже визнано найдорожчими за всю історію кінопремії.

Знак від Миколи Гоголя

ФАНТАЗІЇ ЗБУВАЮТЬСЯ. У Луцьку виставили воскові фігури «Загадки міфів і легенд»

Валерій МЕЛЬНИК,
«Урядовий кур'єр»

Глядачі можуть побачити на ній майже півсотні філігранно виконаних фігур, у тому числі античних богів Давньої Греції та Давнього Єгипту, улюблених дитячих героїв із мультфільмів — Шрека, Йоду, Гуллівера, наших сучасників, чіе життя щільно оповите міфами...

— Із мистецтвом воскування людство знайоме понад п'ять тисяч років. Відомо, що в Давньому Єгипті з бджолиного воску виготовляли амулети і магичні фігурки для стародавніх обрядів, штучні фрукти та квіти для прикраси інтер'єрів. Стародавні греки робили з цього ж пластичного матеріалу статуї богів, фігурки для різноманітних ігор, вінки, іграшки.

— У Давньому Римі майстри виготовляли з нього натуральної величини статуї померлих імператорів, — розповів директор Волинського краєзнавчого музею, заслужений працівник культури Анатолій Силук, який і запросив пересувну виставку на Волинь.

У 1770 році в Парижі було відкрито перший музей воскових фігур Філіпа Куртіса. Оригінальну справу підхопила його племінниця,

знаменита Марі Тюссо, яка згодом переїхала до Лондона. Певний розвиток отримало це мистецтво і в Російській імперії. Але після більшовицького заклоту воно надовго пішло в небуття.

— Тільки 1989-го у Ленінграді склалася група фахівців, котрі й вирішили відтворити забуту технологію воскування. Саме вони винайшли унікальний сплав для моделювання обличчя та тіла, який витримує перепади температури від +40 до -40 градусів, — розповіла адміністратор пересувної виставки Світлана Серова.

Цікаво, що з воску виготовляють тільки видимі частини тіла. Самі ж корпуси манекенів — зі склопластику (для пересувних виставок) або із гіпсу (для стаціонарних музеїв). Унікальними є очі фігур, які виготовляють з особливого сорту кришталю за складною технологією — так само, як і очні протези для людей. Їх замовляють в Інституті мікрохірургії ока ім. Святослава Федорова і обходяться вони до 600 доларів за

пару. У фігур, до речі, натуральне людське волосся, яке у віск прикріплюється по одній волосинці...

Гуллівер у Країні ліліпутів

Фото автора

Загалом над створенням одного експоната, що триває у середньому півроку, працюють люди півтора десятка професій. Цікаво й те, що в Західній Європі виготовлення воскової копії коштує у середньому 50 тисяч євро.

— У нашій колекції героїв є й українські персонажі, — продовжує свою розповідь Світлана Серова. — Це добре знані всім Дяк, Солоха, Хома, Панночка... І, звісно ж, сам Микола Васильович Гоголь.

З останнім, до речі, вже є міфічна історія. Одна відвідувачка зупинилася біля гоголівського куточка і почала розповідати письменнику, як вона любить його творчість. А потім зробила паузу і раптом запитала:

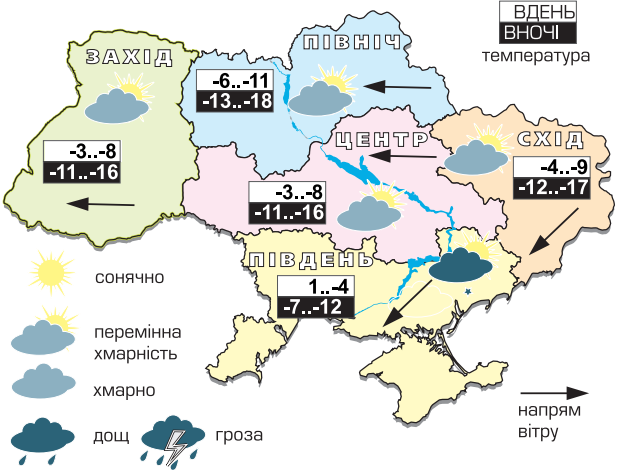
— Ви чуєте мене, Микола Васильовичу?

А коли той не зважив за потрібне дати відповідь, у спокої його все одно не залишила:

— Розумію, що говорити не можете — то хоч дайте якийсь знак, що ваш дух чує мене!

Яким же було її здивування, коли наступної миті лампочка над Гоголем гучно вистрілила!..

ПОГОДА НА ЗАВТРА

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 26 ЛЮТОГО

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	-12 -17	-5 -10	Черкаська	-10 -15	-4 -9
Житомирська	-12 -17	-5 -10	Кіровоградська	-10 -15	-3 -8
Чернігівська	-14 -19	-6 -11	Полтавська	-12 -17	-5 -10
Сумська	-16 -21	-7 -12	Дніпропетровська	-11 -16	-3 -8
Закарпатська	-5 -10	-1 +4	Одеська	-7 -12	+1 -4
Рівненська	-11 -16	-3 -8	Миколаївська	-7 -12	+1 -4
Львівська	-11 -16	0 -5	Херсонська	-6 -11	+1 -4
Івано-Франківська	-11 -16	-3 -8	Запорізька	-7 -12	0 -5
Львівська	-11 -16	-3 -8	Харківська	-15 -20	-7 -12
Хмельницька	-11 -16	-3 -8	Донецька	-9 -14	-2 -7
Чернівецька	-11 -16	-3 -8	Луганська	-12 -17	-4 -9
Тернопільська	-11 -16	-3 -8	Крим	0 -5	0 +5
Вінницька	-11 -16	-3 -8	Київ	-13 -15	-6 -8

Укргідрометцентр

Пізній лелека приніс дівчинку

Євдокія ТЮТЮННИК, «Урядовий кур'єр»

І ТАКЕ БУВАЄ. Чернігівщина ще не встигла надивуватися на жінку, котра в 47 років стала мамою чарівних близнят, як усіх вразило повідомлення про ще один своєрідний рекорд: цього разу йдеться про 66-річну породіллю. 22 лютого у неї знайшлася гарненька здорова доношена дівчинка вагою понад 3 кг 300 г і зростом 54 см.

— Це перше дитя найстаршої у країні породіллі. Вона завагітніла шляхом штучного запліднення, процедуру було здійснено в Києві, — розповіла заступник начальника управління охорони здоров'я Чернігівської облдержадміністрації Галина Василькова. — Мама і дитина почуваються добре, обидві перебувають під пильним наглядом лікарів.

Звісно, на контакт із бажанними дізнатися більше інформації жінка не йде. І її можна зрозуміти: дуже неоднозначно ставляться до цієї події земляки — хтось засуджує, хтось схвалює. Але всі сходяться на одній думці: молодим подружнім парам не слід відкладати «дитяче питання» на потім... І, звісно, всі бажають доброго здоров'я мамі та немовляті.

Нічні «концерти» — лише за дозволом

Владислав КИРЕЙ, «Урядовий кур'єр»

НЕ ШУМІТЬ! Досі в Черкасах було неможливо заборонити роботу розважальних та торговельних закладів, які заважали людям відпочивати вночі. Правдами й неправдами їхні керівники діставали довідки, що робота закладу нікому не шкодить. Наприклад, біля нічного магазину по вулиці Гоголя в Черкасах п'яниці й гулятья постійно влаштовували голосні «концерти». Мешканці прилеглих будинків скаржились на це, але міськвиконком залишав усе, як є. Добре, що хоч плату за «концерти» не включали до житлово-комунальних тарифів...

Але зрештою чиновникам урвався терпець. А може, у домі когось із них теж з'явився такий заклад з «безплатним концертом». Нещодавно міська влада встановила обмеження режиму роботи закладів торгівлі та сфери послуг у житлових будинках у нічний час. Відтепер для одержання відповідного дозволу потрібен висновок санітарно-епідеміологічної служби про те, що на об'єкті не перевищено рівень шумових параметрів.